

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ
П'ЯТНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина сьома

Стенограма пленарного засідання
25 лютого 2026 року

Київ 2026

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ

П'ЯТНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина сьома

*Стенограма пленарного засідання
25 лютого 2026 року*

Головне управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ

Засідання перше
(Середа, 25 лютого 2026 року)

Частина сьома

Оголошення, заяви, повідомлення, пропозиції народних депутатів України	...7
Голосування пропозиції про запрошення голови Державної служби фінансового моніторингу України Проніна Ф.Є. на наступну частину триваючого пленарного засідання Верховної Ради України 26 лютого 2026 року для надання інформації	...17
Прийняття рішення про запрошення українського скелетоніста Гераскевича В.М. на наступну частину триваючого пленарного засідання Верховної Ради України 26 лютого 2026 року та надання йому слова для виступу	...19
Голосування пропозиції про запрошення Головнокомандувача Збройних Сил України Сирського О.С. на пленарне засідання Верховної Ради України для надання інформації	...19, 21
Проведення сигнального голосування для прогнозування результатів розгляду питань порядку денного	...20
Внесення змін до законів України:	
«Про одноразову грошову допомогу за шкоду життю та здоров'ю, завдану працівникам об'єктів критичної інфраструктури, державним службовцям, посадовим особам місцевого самоврядування внаслідок військової агресії Російської Федерації проти України»	...21
«Про наукову і науково-технічну діяльність» щодо питань дослідницької інфраструктури та підтримки молодих вчених	...27

Голосування пропозиції про зміну черговості розгляду питань порядку денного	...27
Прийняття рішення про надання доручення Голові Верховної Ради України Стефанчуку Р.О. щодо невідкладного підписання прийнятого Верховною Радою України 25 лютого 2026 року Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про одноразову грошову допомогу за шкоду життю та здоров'ю, завдану працівникам об'єктів критичної інфраструктури, державним службовцям, посадовим особам місцевого самоврядування внаслідок військової агресії Російської Федерації проти України» та негайного направлення його на підпис Президентові України	...28
Внесення змін до деяких законодавчих актів щодо вдосконалення системи управління об'єктами інженерної інфраструктури меліоративних систем державної власності	...29
Заява депутатської фракції політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»	...32
Внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо соціального захисту військовослужбовців базової військової служби, членів їх сімей та інших питань	...33
Прийняття рішення про запрошення міністра внутрішніх справ України Клименка І.В. на пленарне засідання Верховної Ради України 10 березня 2026 року для надання інформації	...45
Голосування пропозиції про зміну черговості розгляду питань порядку денного	...46
Прийняття рішення про надання доручення Голові Верховної Ради України Стефанчуку Р.О. щодо невідкладного підписання прийнятого Верховною Радою України 25 лютого 2026 року Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо соціального захисту військовослужбовців базової військової служби, членів їх сімей та інших питань» та негайного направлення його на підпис Президентові України	...46

Внесення змін до Дисциплінарного статуту Збройних Сил України, Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України щодо вдосконалення механізмів забезпечення військової дисципліни, запобігання і протидії проявам дискримінації та сексуальним домаганням	...47
Голосування пропозицій про:	
зміну черговості розгляду питань порядку денного	...48
виключення проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення процедур державного управління у галузі культури та культурної спадщини» з порядку денного пленарного засідання Верховної Ради України 25 лютого 2026 року	...48
зміну черговості розгляду питань порядку денного	...49
включення до порядку денного сесії, розгляд та прийняття Верховною Радою України рішення щодо проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення гарантій захисту суб'єктів господарювання під час здійснення кримінального провадження»	...50
Відхилення проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України та Повітряного кодексу України щодо посилення відповідальності за правопорушення в галузі цивільної авіації після припинення або скасування воєнного стану в Україні»	...50

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ПЕРШЕ

*Зал засідань Верховної Ради України
25 лютого 2026 року, 10 година 32 хвилини
(Після перерви)*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго ранку, шановні народні депутати! Зараз ми переходимо до роботи. Нагадую, що здійснюється пряма трансляція нашого засідання.

Слава Україні!

Шановні народні депутати, відповідно до прийнятої нами Постанови «Про деякі питання організації роботи Верховної Ради України дев'ятого скликання в умовах дії воєнного стану» сьогодні ми продовжуємо наше пленарне засідання.

Шановні колеги, у разі повітряної тривоги буде оголошено перерву в пленарному засіданні, і ми всі маємо перейти до безпечних місць відповідно до схеми укриття.

Шановні колеги, хочу повідомити, що вчора, 24 лютого, Генеральна Асамблея ООН у рамках поновленої 11-ї Надзвичайної спеціальної сесії ухвалила ініційовану Україною резолюцію «Підтримка сталого миру в Україні». Від імені Верховної Ради я вітаю це надважливе рішення як чітке підтвердження відданості міжнародної спільноти принципам Статуту ООН, а також суверенітету, незалежності і територіальної цілісності України в межах її міжнародно визнаних кордонів включно з територіальними водами. Висловлюємо щиру вдячність 107 державам – членам ООН, які підтримали резолюцію, та всім партнерам, що сприяли формуванню широкої міжнародної коаліції на її підтримку.

Шановні колеги, Європейський парламент вчора, в четверті роковини повномасштабної агресії російської федерації, ухвалив надважливу резолюцію на підтримку України. Від імені Верховної Ради висловлюємо щиру вдячність нашим колегам європейським парламентаріям за незмінну солідарність з українським народом, принципову позицію у захисті суверенітету і територіальної цілісності України, а також послідовну підтримку справедливого миру і надійних гарантій безпеки.

Шановні колеги, сьогодні день народження у наших колег народних депутатів України: Вячеслава Володимировича Рубльова, фракція «Слуга народу», і Олександра В'ячеславовича Салійчука, фракція «Слуга народу» (*Оплески*). Давайте привітаємо наших колег, побажаємо їм міцного здоров'я, мирного неба і нових досягнень в ім'я України.

Шановні колеги, за парламентською традицією я пропоную розпочати роботу з виконання Державного Гімну України.

(Лунає Державний Гімн України).

Шановні колеги, 1463 дні Україна незламно протистоїть повномасштабній збройній агресії російської федерації. Нещодавні цинічні теракти у Львові, Дніпрі та Миколаєві стали черговим болісним ударом для всього суспільства. Ворог підступно намагається вразити тил нашої держави, сподіваючись посіяти страх і зневіру серед населення. Ці злочини були спрямовані проти мирних людей та правоохоронців, які щоденно забезпечують безпеку громадян. На превеликий жаль, внаслідок цих терактів є загиблі та поранені. Кожна така втрата, це невимовний біль родин і непоправна втрата для держави. Винні обов'язково відповідатимуть за свої дії, жоден злочин проти українського народу не залишиться безкарним.

Схилимо голови в хвилині мовчання, вшановуючи світлу пам'ять захисників і захисниць України, які поклали життя на вівтар нашої незалежності. Згадаємо всіх, хто загинув під час виконання службового обов'язку, та мирних громадян, загиблих унаслідок російської агресії.

(Хвилина мовчання).

Дякую. Прошу сідати.

Шановні народні депутати, відповідно до статті 25 Регламенту Верховної Ради України, а також рішення Погоджувальної ради депутатських фракцій і груп сьогодні відводиться до 30 хвилин для виступів народних депутатів. Тому прошу народних депутатів записатися на виступи.

Бондар Михайло Леонтійович, фракція «Європейська солідарність».
Будь ласка.

БОНДАР М.Л., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 119, Львівська область, політична партія «Європейська солідарність»). Передайте слово Софії Федині.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Федина. Будь ласка.

ФЕДИНА С.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Колеги, прошу хвилину уваги! Подивіться на це фото: це Марчик Гладиш, йому 4 роки, і в цьому віці йому бігати б, стрибати, бавитися, але в нього м'язова атрофія Дюшена. Це хвороба, коли помалу відмовляють м'язи, а в якийсь момент він не зможе не те що ходити, але й дихати і жити.

Я розумію, що багато кому з вас начхати, але зверніть увагу! Поверніться сюди! Поверніться сюди і слухайте!

Таких дітей в Україні є близько 350, і щоб вони мали шанс жити, треба укол препарату, який коштує 3 мільйони доларів. Він не ліцензований в Україні, бо як мені відписали з міністерства, не пройшов ще всі дослідження, але багатьом дітям по світу він вже допоміг.

Я запитала в представників міністерства: «Ви можете допомогти таким дітям, яких в Україні 350?» Вони відповіли, що немає доступу до цього препарату. Я запитала: «Чи ведуться переговори?» Мені сказали: «Ми написали лист, а нам не відповіли».

Марчик Гладиш сьогодні потребує ще 50 мільйонів гривень, щоб закрити збір, зробити цей укол, щоб у нього був шанс на життя. Так само й інші такі діти у різних регіонах України чекають цього шансу.

Товариство, в кінці минулого року нам підвищили депутатські виплати. Сьогодні я прошу вас дати частину із депутатських виплат на допомогу цій дитині, для якої зараз ми можемо наблизити укол, а пізніше якійсь іншій дитині. Давайте разом працювати з міністерством, щоб вони нарешті затвердили програму роботи з такими пацієнтами. Потрібно запустити національний реєстр пацієнтів з м'язовою дистрофією Дюшена, налагодити переговори з виробниками препарату, створити програму роботи та оцінки високовартісних генотерапевтичних препаратів із залученням міжнародних експертів.

Це є наші діти, це є наше майбутнє. Я долучилася. Знаю, що деякі мої колеги з Львівщини також, бо цей хлопчик зі Львова. Давайте потроху, в міру можливостей, сьогодні зробимо хоч цю добру справу, допоможемо цій дитині жити. Прошу вас, колеги!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сухов Олександр Сергійович.

Зараз немає виступів з процедури, відведено 30 хвилин для виступів депутатів.

Сухов Олександр Сергійович, депутатська група «Довіра».

СУХОВ О.С., член Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (одномандатний виборчий округ № 107, Луганська область, самовисуванець). Прошу передати слово Вельможному. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вельможний. Будь ласка.

ВЕЛЬМОЖНИЙ С.А., член Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (одномандатний виборчий округ № 112, Луганська область, самовисуванець). Луганщина, депутатська група «Довіра». Шановні колеги, зараз ми маємо можливість зробити те, що мали б давно отримати мільйони переселенців, – забезпечити житлом людей, які втратили все. У минулому році залишки коштів, невикористані тимчасово

окупованими громадами, були передані Міністерству розвитку громад та територій України для будівництва житла для переселенців.

За нашою з Олександром Суховим ініціативою у Міністерстві розвитку громад та територій України була створена робоча група з питань діяльності комунальних підприємств, виведених з тимчасово окупованої території. Таких підприємств понад 600, і в них працює понад 10 тисяч людей. Усі вони отримують зарплату, десь перебувають. Але незрозуміло лише одне: що вони роблять, для чого існують? Ці комунальні підприємства мають бути якнайшвидше ліквідовані, а кошти, які ми зможемо зекономити, необхідно використати на користь найбільш постраждалим громадянам, переселенцям, які втратили все.

Наше завдання як єдиного органу законодавчої влади створити законодавчу базу, закони, які насправді працюють під час війни. Значна частина Києва і досі не відповідає вимогам воєнному стану. Тому підприємства не можуть передати автівки, провести інвентаризацію, зрештою, просто зачинитися. Це проблема, яка забирає з бюджету сотні мільйонів гривень щомісячно вже чотири роки, мільярди – кожен рік. Це ті кошти, за які тисячі сімей переселенців могли б отримати житло, це ті гроші, за які ми могли б підвищити заробітні плати військовим і підтримати людей, але вони осідають невідомо де.

Тому я хочу нагадати, що наша робота має бути спрямована на користь людей і контроль за діяльністю чиновників, яких ми з вами призначаємо. Житло для ВПО – це пріоритет державної політики, це безпека наших громадян, це добробут і наше майбутнє. Дякую всім, хто підтримує переселенців.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Федина Софія Романівна, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

ФЕДИНА С.Р. Прошу передати слово моєму колезі Олексію Гончаренку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Олексійович Гончаренко. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 137, Одеська область, самовисуванець). Шановні колеги! Шановні громадяни України! Пішов п'ятий рік повномасштабного вторгнення. Учора в цьому залі було багато іноземних гостей. Деякі з них виступали з трибуни. Тут все було в прапорах різних країн, які допомагають Україні, за що їм велика подяка.

Але ви знаєте кого вчора тут не було, хто мав бути і мав бути головним тут гостем, і не гостем, а господарем? Це український солдат, саме солдат, а не генерал. Ми вчора мали почути, з усією повагою до генералів, саме солдат, а одного із тих сотень тисяч, хто тримає на своїх плечах Україну вже чотири роки і пішов п'ятий, саме солдат мав стояти на цій трибуні, і прапори мали висіти військових частин, які кожен день з ранку до ночі боронять Україну.

Для кого вчора ми мали розглянути головні питання? Для українського солдата, можна було ще й для українських рятувальників, в яких немає нормального грошового забезпечення, яких ще хотіли мобілізувати, знищити українських рятувальників, службу ДСНС. Їх вдалося врятувати, але їх не чують. Для українських енергетиків, які щодня рятують людей і дають їм надію на життя. Але найголовніше – для українського солдата. Але тут не почують солдатську правду, бо, здається, влада її боїться. А солдатська правда про таке. П'ятий рік в окопах. Коли ми скажемо цим людям, коли вони повернуться додому? Коли будуть затверджені терміни служби, які ми мали прийняти 1,5 року тому? І досі не зроблено.

Де збільшення грошового забезпечення українського військовослужбовця? Як не соромно платити 20 тисяч гривень (менше, ніж охоронцю в супермаркеті, менше, ніж середня зарплата в Україні) українському військовому, який на ротачії? Як так може бути сьогодні в Україні? Але це відбувається. Ні питання збільшення грошового забезпечення, ні питання контрактів, які обіцяли, ні питання термінів служби, ні нормальної іпотеки для військовослужбовців ми вчора не розглянули і сьогодні не збираємося розглядати, і завтра, і післязавтра. Сьогодні 25 лютого, завтра 26 лютого, потім березень, квітень, і пішло.

Але є люди, для яких 24 лютого завмерло, не завершується. Так не може бути, так не має бути. Влада має повернутися обличчям до українського солдата, який сьогодні дає всім нам можливість жити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Козак Володимир Васильович, фракція «Слуга народу».

КОЗАК В.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Дмитру Разумкову. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитро Олександрович Разумков. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О., народний депутат України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Колеги, на початку каденції ми зняли депутатську недоторканність. Але я вас вітаю, у нас не лише Президент недоторканний, а ще й нова каста недоторканних, яка називається ТЦК.

Скажіть мені, будь ласка, якщо будь-хто в цій державі потрапляє в ДТП, він несе відповідальність чи ні? Я зараз порушу питання стосовно футболіста Колесника. Ви бачили одне відео про цю бійку, потім інше. На відео конкретний випадок, коли бус збиває людину. За тією інформацією, яка є в засобах масової інформації, це батько трьох дітей. Бус збиває все одно кого. Це ДТП чи не ДТП? Я звернувся до правоохоронних органів, щоб дали відповідь на запитання: чому на місці не оформили ДТП, чому не затримали тецекашників? Чи в нас формат

«бусифікації» дозволяє робити все, для них закон не писаний? Якщо депутат потрапив в ДТП – біда, якщо поліцейський – біда, якщо прокурор – біда, якщо звичайна людина – біда, тюрма, а тут все можна: збили, дали по морді, запхали в буса. А скажіть мені, будь ласка, якщо хтось із цього залу піде когось запхає в буса, це що? Це викрадення людини, позбавлення волі чи ні? Стоїть поліція, куди вони дивляться? Все в них гаразд? Так можна робити? Для всіх в Україні можна так робити чи тільки для окремої категорії громадян – 46 працівників ТЦК, які сьогодні мають все, що хочуть.

Скажіть мені, будь ласка, якщо там цей хлопець був неправий, зробив щось не так, почав цю бійку, чому поліція на місці це не зупинила? Куди вони язика запхали? На відео видно, що він просить допомогти забрати людину. Як затримувалася, як відправлялася, куди відправлялася? Я звернувся до правоохоронних органів з запитом, до Міністерства внутрішніх справ, щоб вони дали відповідь. Для одних це закон, для ТЦК – папірець, з яким можна сходити лише у вбиральню, не більше.

Якщо ми з вами створили під час війни касту тих, кому можна все, які будуть робити все, що захочуть: збивати людей, бити, карати, то ми створюємо опричників. Пам'ятаєте, в історії таке було? До речі, в країні-агресорі на той момент був цар, у якого була каста недоторканих, які могли робити з людьми все, що завгодно. Так не буває. Якщо людина порушила закон, байдуже: ти футболіст, депутат, поліцейський або тецекашник, так не буде. До речі, вчора порушувалося питання, чому досі не розглядається законопроект про відповідальність за незаконну «бусифікацію» і за порушення прав громадян під час проведення мобілізаційних заходів. Я думаю, що це правильно, треба внести такий проект закону, проголосувати і прийняти рішення в залі, щоб нарешті поставити крапку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гевко. Я так розумію, він передає слово Гетманцеву Данилу Олександровичу. Будь ласка.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, хочу повернути нас до тієї реальності, в якій живуть мільйони наших громадян, пенсіонерів. У березні в нас запланована індексація пенсій у розмірі 12,1 відсотка від розміру пенсії, що на 4 відсотки більше, ніж минулого року. Хочу нагадати вам, що ми проводимо індексацію пенсій, незважаючи ні на пандемію, ні на війну, а не під вибори, як це робилося до нас.

Водночас ця індексація має цілий ряд істотних недоліків. Насамперед не індексуються найнижчі пенсії. Хочу запитати людей, які є в цьому залі: якою є найнижча пенсія? Ви знаєте, що вона становить 2 тисячі 595 гривень, на які взагалі неможливо прожити, і в 2,6 разу менша, ніж той прожитковий мінімум для непрацездатних осіб, який рахує сама держава? Мінімальний поріг на рівні

індексації у 100 гривень – це взагалі ні про що, це знуцання. База для індексації пенсій – це також є знуцання, бо індексуються не пенсії, а база, яка була підставою для їх нарахування. При цьому база береться за 2017 рік, за рахунок чого пенсії штучно зменшуються. Якщо людина у 2020 році виходила на пенсію із зарплатою 7,8 тисячі гривень, то за базу береться лише 3,8 тисячі гривень.

Також різні підходи для індексації. Якщо ми візьмемо наших спецпенсіонерів – прокурорів та суддів, то в них якраз індексується реальна пенсія, а не база. І в мене питання: де законопроект [№ 12278](#) про скасування кланових пенсій? Чому він не в залі? У нас досі 7 мільйонів пенсіонерів, які живуть за межею прожиткового мінімуму, отримують меншу пенсію. Це боляче і соромно. Ми чули від нашого міністра соціальної політики, сім'ї та єдності України пропозицію про підвищення мінімальної пенсії до 6 тисяч гривень. Ми підтримуємо це. Натомість уряд кошти Фонду соціального страхування і Пенсійного фонду перерозподіляє на програми, абсолютно не пов'язані з соціальним забезпеченням, на кшталт сумнівного і абсолютно неефективного кешбеку, який чомусь розширюється, при тому, що пенсіонери отримують жалюгідні пенсії.

Ми маємо провести пенсійну реформу, вирішити питання забезпечення найбільш соціально незабезпечених верств населення.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо, Даниле Олександровичу.

Далі виступатимуть позафракційні.

Яценко Антон Володимирович. Будь ласка.

ЯЦЕНКО А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 200, Черкаська область, самовисуванець). Шановні виборці, я звертаюся насамперед до уманчан, які, можливо, зараз дивляться засідання Верховної Ради. Я як народний депутат і голова міжфракційного депутатського об'єднання щодо збереження закладів освіти, недопущення їх розкрадання, хочу сказати про об'єднання закладів вищої освіти в Умані: педагогічного університету і університету садівництва. Думаю, це останній тиждень, коли працює представниця криміналу, про ставлення якої домовлялися на трасі. Колишній заступник міністра Винницький і місцевий керівник ОПГ Андрій Дикун вирішили поставити таку собі Сокирську, яка отримала, за моєю заявою, вже декілька кримінальних справ. Звертаюся до нової людини, яка зараз тимчасово очолюватиме об'єднаний вуз. Ми не допустимо розкрадання корпусів закладів вищої освіти, земель та інших речей, цим бандформуванням на чолі з бізнесменом Дикуну. Це перше.

І друге. Звертаюся до Президента, Прем'єр-міністра. Скільки ще працюватиме Ігор Табурець на посаді голови Черкаської ОВА? Є вже навіть висновки аудиторської служби, звернення депутатів, кримінальні справи, багато

разів брали на хабарах його помічників, і все як з гуся вода. Чому? Тому що він є креатурою, колись працював радником депутата Завітневича, якого зараз немає в залі, а хай би щось сказав на репліку, він його кришує. Я звертаюся до Президента. Табурець – креатура Завітневича, але це не означає, що він має далі грабувати область. Ви – гарант Конституції. Будь ласка, прийміть вірне кадрове рішення щодо звільнення цього негідника.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Від групи «Довіра» Кучер Микола Іванович.

КУЧЕР М.І., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (одномандатний виборчий округ № 17, Вінницька область, самовисуванець). Прошу передати слово Бакунцю Павлу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бакунець Павло Андрійович. Будь ласка.

БАКУНЕЦЬ П.А., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 122, Львівська область, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Шановний пане Голово! Шановна президіє! Шановні народні обранці! Дорогий український народе! Сьогодні я говоритиму про оплату праці нашим військовослужбовцям, про базову грошову винагороду, яка є мізерною, нікчемною на п'ятому році повномасштабного вторгнення і дванадцятому, практично тринадцятому році війни, про те, що уряду потрібно розглянути і заробітну плату медперсоналу, зокрема, медсестер, вторинки, тих, які працюють у лікарнях, які роблять реальну роботу на вторинці за мізерні мінімальні оклади.

Звичайно, добре, що розглянуто питання, принаймні, в теорії, яке ще не забезпечене до кінця грошами, щодо збільшення заробітної плати усім освітянам. Ідеться не лише про вчителів середньої школи, а й про дошкілля, позашкілля, стосовно яких ми прийняли рішення, що вони мають забезпечуватися ще грошима з місцевих бюджетів.

Щодо соціальної сфери. Все-таки вдалося Кабінету Міністрів внести зміну до постанови, і вони мають збільшені оклади. Це добре. Але сьогодні, як ми знаємо, зростає актуальність української душі, українського села. Село базується на освіті, на школі, що уряд і профільне міністерство постійно намагаються скоротити.

Звичайно, село базується і на культурі. А це будинки культури, бібліотеки. Повірте, там працюють переважно жінки, які є ще й волонтерами, за мізерні кошти, бо в них оклади ще позадесятилітньої давнини, виконують надважливу роботу: працюють з дітьми, ведуть гурткову роботу, театри, хори, плетуть сітки для Збройних Сил України, і це все на власному ентузіазмі за мізер. Вони є немов тими ангелами, які бережуть українську культуру, розвивають її, популяризують серед молоді, примножують, і за це отримують лише мізер.

Тому ми звертаємося до Міністерства культури з тим, аби змінити оклади працівникам культури. Міністерству соціальної політики, сім'ї та єдності вдалося це зробити, то й Міністерство культури має це зробити. Місцеве самоврядування зможе їм платити більші кошти, бо це вкрай важливо, щоб підтримати тих людей, які тримають тил. Також важливо розглянути питання відстрочки для людей, які працюють у культурі, бо вони багато роблять важливої роботи, частині із них потрібне бронювання, аби мати можливість тримати цей тил і ту базу в наших громадах.

Дякую всім працівникам культури України, всім громадам, медсестрам і Збройним Силам України. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мовчан Олексій, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

МОВЧАН О.В., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (одномандатний виборчий округ № 150, Полтавська область, політична партія «Слуга народу»).* Прошу передати слово Качурі Олександрю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Качура. Будь ласка.

КАЧУРА О.А., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»).* Сумщина. Ви знаєте, колеги, поки тут дехто шукав винних у буковельській заразі серед працівників – дівчат парламентської їдальні, відбувся черговий обмін наших героїв. Серед героїв, які повернулися, був і Назар Далецький. Історія Назара прогриміла на всю країну, що він відповідно до тестів ДНК чиновників начебто загинув, а насправді знаходився в полоні. Я особисто поїхав до Назара, який поставив мені абсолютно чесні, справедливі запитання: «Чому моя мати повинна була мене ховати? Чому вона повинна була плакати на моїй могилі? Чому чиновники примусили її страждати, і вона тепер хворіє? Чи понесе хтось за це відповідальність?» Я пообіцяв Назару, що буду добиватися відповідальності для тих чиновників, експертів, які прийняли це незаконне рішення. На підставі моєї заяви до Національної поліції уже розпочато судове розслідування щодо цих горе-експертів. Але для того, щоб цей витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань не став таким самим папірцем, як тест ДНК Назара, я вимагаю, щоб цю справу взяли на особистий контроль Генеральний прокурор, міністр внутрішніх справ. Ми повинні добитися відповідальності цих горе-експертів. Але це питання не тільки Назара, вони далі продовжують працювати, видають експертизи. Зараз родини чекають батька, сина, брата, не знають їхньої долі.

Дуже цікава історія щодо заяви представника Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, яка пролунала на сесії обласної ради. Він сказав,

що, на його думку, тепер родина повинна повернути кошти. Я зареєстрував депутатський запит до омбудсману. Сьогодні його мають оголосити. Я вимагаю звільнити цю людину, бо він дебіл. Таких дебілів треба звільняти з посад, тому що це підриває довіру наших захисників і всіх родин не лише до інституцій, а й до всієї держави.

Віriamo! Єднаємося! Перемагаємо!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Папієв Михайло Миколайович, депутатська група «Платформа за життя та мир». Будь ласка.

ПАПІЄВ М.М., секретар Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую. Шановні народні депутати України! Шановні громадяни України! Я дивлюся на пріоритети Верховної Ради України і те, що робить Кабінет Міністрів України. Зрозуміло, Кабінет Міністрів сьогодні опікується тим, щоб постійно підвищувати ціну на електроенергію для юридичних осіб. Їх взагалі не цікавить, як працюватиме економіка України, як будуть сплачуватися податки в Україні. Тобто ті проблеми, які сьогодні є нагальними, абсолютно не цікавлять ні Кабінет Міністрів, ні діючу владу. Мені хотілося б всіх нас повернути до реальності сьогодення. Подивіться, будь ласка, статистику по Україні. Найголовніша статистика – це народжуваність. Хочу вам сказати, що Україна пробила чергове дно, і стала найбільш вимираючою країною у світі з найменшою народжуваністю.

Минулого року в Україні померло 485 тисяч осіб, а народилося 168 тисяч. Тобто втричі менше народжується українців, ніж помирає. Я подивився, чим займається це недолуге Міністерство освіти і науки. Після перемоги нам треба буде повертати людей, насамперед українських дітей, які перебувають за межами України. Я подивився офіційну статистику: у 2022-2023 роках за дистанційною формою навчалися 1 мільйон 780 тисяч дітей, у 2023-2024 роках – 900 тисяч, у 2024-2025 роках – 499 тисяч. Знаєте, скільки у 2025-2026 роках навчається дітей за дистанційною формою? 315 тисяч дітей! Тобто Міністерство освіти і науки за чотири роки війни втратило комунікацію з 1 мільйоном 400 тисячами дітей. Як повертати цих дітей, яких фактично виштовхнули з української освіти? Українські діти отримують десь німецьку освіту, десь польську, бо Міністерство освіти і науки взагалі не цікавить цей показник.

Шановні колеги, нам треба про це серйозно поговорити. Я хотів би, щоб ми в п'ятницю побачили тут міністра освіти і науки, який сказав би, в який спосіб він повертатиме в Україну 2 мільйони українських дітей. Які він має пропозиції щодо забезпечення їх українськими атестатами і продовження освіти вже в Україні? Я хочу почути відповіді на ці запитання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, і завершальний виступ. Лукашук Богдан Олегович, депутатська фракція політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина». Після цього переходимо до роботи.

Прошу запросити народних депутатів до сесійного залу.

Лукашук передає слово Цимбалюку Михайлу Михайловичу.

ЦИМБАЛЮК М.М., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* Фракція «Батьківщина». Дякую Богдану Лукашуку за передане слово. Шановні колеги, тут говорили про велике досягнення – щорічну індексацію пенсій. Насправді під час війни – це позитивна річ, пенсії хоч якось індексують. Але розмір мінімальної пенсії у 2026 році становитиме 2 тисячі 595 гривень з індексацією, а в середньому 3 мільйони українських пенсіонерів, більше третини, отримують 3 тисячі гривень. Шановні колеги, хіба це не геноцид пенсіонерів, тих людей, які будували заводи, які ще залишилися, інфраструктуру, школи і таке інше, якими нині користується теперішнє суспільство. Це така їм дяка? Кабінет Міністрів, як попередній, так і теперішній, обіцяє проведення пенсійної реформи. Діючий уряд каже, що мінімальна пенсія становитиме 6 тисяч гривень. Коли? Кому? Тим 3 мільйонам? Давайте, фракція «Батьківщина» підтримує таке підвищення. Але у нас виникає фахове питання, а чому 6 тисяч гривень, коли за обрахунками Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності мінімальний прожитковий рівень для непрацевдатних у середньому становить 9 тисяч гривень. Як прожити навіть на 6 тисяч гривень? Березнева індексація цього року становитиме 12,1 відсотка. До речі, Кабінет Міністрів виконує закон, який ухвалила Верховна Рада. Ніби і більше порівняно з попереднім роком, але рівень інфляції і зростання цін не покриває це підвищення, яке максимально буде на рівні 1 тисяча 200 гривень, а мінімально – 50 гривень. Це ганьба для суспільства та уряду.

Через те ми вимагаємо від Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України, в цілому від уряду негайно подати обґрунтований законопроект про завершення пенсійної реформи, про справедливі пенсії, а не просто якесь вирівнювання. Люди, які сьогодні працюють, мають чітко бачити своє майбутнє, майбутнє в трьохрівневій пенсійній системі, але гарантією є солідарна, яка будується на створенні робочих місць, їх легалізації (виведення з тіні), створенні додаткового ВВП. Бо лише зростання економіки і легалізація робочих місць може дати ріст надходжень до Пенсійного фонду.

Фракція «Батьківщина» вимагає від уряду негайно провести пенсійну реформу, підготувати законопроекти до розгляду у Верховній Раді.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, час для виступів вичерпано.

Були прохання виступити з процедури.

Неклюдов, потім – Лерос і Гончаренко. Тільки я вас прошу, колеги, виступати з процедури.

Будь ласка, Владлене.

НЕКЛЮДОВ В.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую, Руслане Олексійовичу. Я хочу зазначити, ми працюємо в парламенті. Слово «парламент» походить від французького слова «*parole*» – говорити. Але це не означає, що треба тут влаштовувати істерики і показувати поведінку, яку нам тут продемонструвала депутатка з фракції «Європейська солідарність». Такі істеричні прояви поведінки руйнують дисципліну у Верховній Раді. Це бачать люди і створюють негативний образ всієї Верховної Ради.

Тому, Руслане Олексійовичу, я прошу зробити зауваження, щоб у подібних випадках вживалися заходи і вимикали мікрофон, незважаючи на те, яка тема порушується, бо ми маємо дотримуватися порядку, діяти в межах і спосіб, передбачений законом.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Владлене.

Я зараз надам право на репліку. Але мене пан Владлен попросив закликати народних депутатів до дотримання регламентних норм і процедур. Я роблю це. Прошу всіх шановних колег, присутніх у залі, дотримуватися Регламенту і процедур.

Оскільки була згадана назва фракції, вона має право на відповідь. Прошу всіх доповідачів утримуватися від конкретного найменування осіб, а також фракцій щодо тих чи інших питань.

Герасимов – від імені фракції, далі Лерос і Гончаренко. Тільки виступати з процедури.

Зараз репліка. Будь ласка, Артуре.

ГЕРАСИМОВ А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні українці! Щойно від команди Зеленського, фракції «Слуга народу», прозвучало, що нібито фракція «Європейська солідарність» створює негативний імідж парламенту. Хочу вас розчарувати, негативний імідж парламенту створюють гроші, які ви, влада, крадете у людей на побудові фортифікації. Пан Пронін! Негативний імідж створюють гроші, які ви крадете на побудові захисту енергетичних об'єктів. Офіс Президента! Негативний імідж створюють гроші, які ви крадете на дронах. Негативний імідж створюють гроші, які ви крадете на яйцях вартістю по 17 гривень за штуку. І чомусь про це команда Зеленського і «слуги» соромливо не говорять.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Була названа фракція «Слуга народу». Чи хочете відреагувати? А, так, це була репліка, я перепрошую. Репліка на репліку не надається.

Гео Лерос. Тільки з процедури, будь ласка, Гео Багратовичу.

ЛЕРОС Г.Б., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»).* Пане Стефанчук, я до вас звертаюся з процедури. Попередній промовець назвав омбудсмана дебілом. Я нічого проти не маю. Це оцінка фракції, яка його обрала. У мене до вас запитання: яким словником ви користуєтеся? Бо, коли я називаю екскерівника Офісу Президента гнидою, ви особисто голосуєте за те, щоб мене виключили з Верховної Ради. Тобто в одному випадку вам це о'кей, а в іншому – ні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Якщо у вас є потреба отримати словник, я куплю і пришлю вам. Дякую.

Гончаренко. Тільки з процедури.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую. Конкретна процедурна пропозиція. В кінці свого виступу назву конкретний час, на коли я пропоную викликати до Верховної Ради такого собі пана Проніна. Якщо хтось не пам'ятає, це голова Державної служби фінансового моніторингу, який пішов в офшор повністю. Щоб ви розуміли, робочий рік пана Проніна в цьому році: 12-22 січня (11 днів) – перебування на лікарняному, 23 січня – 2 лютого (11 днів) – відрядження в Арушу (Танзанія). Там національні парки, все інше, незаконна торгівля дикими тваринами. Звичайно, це суперважливе питання для України. Якимось ще за дивним збігом обставин у дружини Проніна там було і день народження. Просто в Танзанії краще, ніж в холодному Києві. Щойно повернувся Пронін, 6-17 лютого (13 днів) – Мехіко. Тож пропоную запросити Проніна до Верховної Ради на завтра на 12 годину.

ГОЛОВУЮЧИЙ. На жаль, я так і не зрозумів, на коли його запросити (*Шум у залі*).

А, добре.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію народного депутата Гончаренка так, як вона прозвучала. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 136.

Рішення не прийнято.

Дякую.

Шановні колеги, я вносив пропозицію про те, щоб запросити сюди нашого скелетоніста Владислава Гераскевича і надати йому слово для виступу. Буду дуже вдячний, якщо Верховна Рада підтримає зараз мою пропозицію не просто запросити, а й надати йому завтра слово на початку нашого засідання чи в той час, який буде комфортний. Він не є політичною фігурою, тому я повинен поставити на голосування пропозицію не лише про його запрошення, а й про надання слова. Тому прошу шановних депутатів... *(Шум у залі)*.

Покажіть по фракціях і групах щодо запрошення Проніна.

Ставлю на голосування цю пропозицію, бо я її озвучив, але мушу отримати згоду парламенту. Прошу голосувати.

«За» – 205.

Рішення прийнято.

Дякую, колеги.

Мар'яна Володимирівна Безугла з процедури. Будь ласка.

БЕЗУГЛА М.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (одномандатний виборчий округ № 217, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, взагалі я не зовсім розумію, чим ми тут займаємося, оскільки було дуже багато різних дискусій, називалися ті чи інші прізвища. Але якщо говорити про роботу комітету, який має опікуватися Регламентом і етикою, то таке враження, що він розглядає тільки питання стосовно Безуглої і Лероса один раз. До речі, навіть якби розглядали кожен випадок, як ви ображаєте тих чи інших осіб, то все одно я – рекордсменка. Бійки, образи, показ не дуже гарних знаків, зривання плакатів мого протесту щодо відставки Головкаму, сутичка, наприклад, з Тарутою ні парламент, ні безпосередньо регламентний комітет не цікавлять.

Але у мене вже традиційна пропозиція...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я перепрошую, час закінчився *(Шум у залі)*. Так не працює. Мар'яно Володимирівно, я додав час з процедури...

Одна процедура: або якісь зауваження щодо ведення, або пропозиція. А якщо ви не встигаєте оголосити пропозицію, я не можу стільки давати. Давайте пізніше.

Ні, я не буду по три рази давати.

БЕЗУГЛА М.В. Я не дозволю проводити засідання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Та ви що! Ви не дозволите проводити засідання... Ви знаєте, я вам дам з процедури...

БЕЗУГЛА М.В. Є й інше питання...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Яке інше питання?

БЕЗУГЛА М.В. Регламентний комітет...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Виклик Сирського?

БЕЗУГЛА М.В. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, виявляється, це була процедура щодо виклику Сирського. Я правильно розумію, це з процедури...

БЕЗУГЛА М.В. Почекайте! Дайте мені 1 хвилину.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я не дам вам 1 хвилину. Я запитую: що ви хотіли? (*Шум у залі*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Та хоч ляжте тут, мені все одно! Ми будемо працювати. Яка ваша пропозиція? Викликати Сирського, я правильно розумію? Я вам дав 1 хвилину на озвучення.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію Мар'яни Володимирівни. Прошу голосувати.

«За» – 38.

Рішення не прийнято.

Дякую, колеги.

Шановні народні депутати, відповідно до статті 28 Регламенту... (*Шум у залі*). Вам пізніше я надам слово. Зараз ми починаємо розглядати питання порядку денного (*Шум у залі*). Ще раз кажу, ми почнемо розглядати питання порядку денного, а після цього ви візьмете слово з процедури. Це не час для Мар'яни Володимирівни. Ви підняли руку – я вам дав слово. Ми проголосували, результат ви побачили.

Відповідно до статті 28 Регламенту Верховної Ради України перед початком розгляду питань порядку денного пропоную провести сигнальне голосування. Перед голосуванням прошу народних депутатів перевірити наявність вашої особистої картки в пульті, що знаходиться на вашому робочому місці. Я нагадую, що необхідно одночасно утримувати сенсорну кнопку та зелену кнопку «За» до появи результатів голосування на табло.

Шановні колеги, прошу взяти участь у сигнальному голосуванні.
Будь ласка.

«За» – 245.

Проголосували: за – 245, проти – 6, утрималися – 2.

Мар'яно Володимирівно, у вас виступ з процедури?

Будь ласка, Мар'яно Володимирівно. Але не з трибуни, а зі свого місця.
Мар'яно Володимирівно, що у вас? Здивуйте новизною.

БЕЗУГЛА М.В. Панове, я нікого не здивую. У нас війна, і відповідно, як ви пам'ятаєте, я вдавалася до досить радикальних методів стосовно того, щоб ми всі звернули увагу на те, що відбувається на фронті, що відбувається з військовим командуванням, і що Сирський досі на посаді. Вибачте, я пішла назустріч, розблокувала трибуну.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Що з процедури? Бо ви знову не встигнете.

БЕЗУГЛА М.В. Не відволікайте мене. Я прошу всіх колег звернути увагу, що у військах нічого не міняється, ми обманюємо наших громадян.

ГОЛОВУЮЧИЙ. З процедури у вас що?

БЕЗУГЛА М.В. Прошу викликати сюди Сирського. Якщо залишатися байдужими, це просто побачать усі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Викликати Сирського. Добре. Дякую.

Шановні колеги, ставлю на голосування новаційну пропозицію про виклик Головнокомандувача Збройних Сил України. Прошу голосувати. Виявляється, ми голосували за іншу пропозицію, коли Мар'яна Володимирівна не встигла її озвучити. Зараз у неї нова пропозиція. Прошу голосувати.

«За» – 45.

Рішення не прийнято.

Шановні народні депутати, перелік питань, які було попередньо узгоджено на засіданні Погоджувальної ради, вам надано. Переходимо до їх розгляду.

Колеги, на ваш розгляд вноситься проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про одноразову грошову допомогу за шкоду життю та здоров'ю, завдану працівникам об'єктів критичної інфраструктури, державним

службовцям, посадовим особам місцевого самоврядування внаслідок військової агресії Російської Федерації проти України» ([№ 14303](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього проекту закону за скороченою процедурою. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 217.

Рішення прийнято.

Запрошую до слова народного депутата Фролова Павла Валерійовича.

Будь ласка, Павле Валерійовичу, до 2 хвилин.

ФРОЛОВ П.В., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Держава зобов'язана бути максимально чесною і справедливою перед тими, хто постраждав від війни. У березні 2023 року ми прийняли дуже важливий закон про виплату одноразової допомоги цивільним героям цієї війни, родичам загиблого – 1 мільйон гривень, а тим, хто постраждав, – від 200 до 800 тисяч гривень. Але аналіз практики застосування цього закону показав, що цивільні герої цієї війни, які втратили здоров'я або близьких, часто стикаються не з підтримкою, а з прогалинами у законі. Тому ми підготували цей важливий законопроект, яким передбачається таке.

1. Розширення кола осіб, які мають право на грошову допомогу, включаючи працівників операторів критичної інфраструктури, їх філій, представництв, та осіб, постраждалих на всіх об'єктах критичної інфраструктури, а не лише за тією юридичною адресою, яка вказана у відповідному реєстрі.

2. Захист родин загиблих, розширення переліку членів сімей загиблих, які мають право на одноразову грошову допомогу, а також повнолітніх працездатних дітей, які навчаються, до досягнення ними 23 років.

3. Збільшення виплат у разі погіршення стану здоров'я і збільшення групи інвалідності, продовження строків звернення за грошовою допомогою на весь період воєнного стану і три роки після, а також надання права на доплату, встановленої законом суми, для постраждалих після травня 2023 року, які вже отримали якісь компенсаційні виплати.

Дуже важливо, жодних додаткових витрат з бюджету на це не передбачається. На 2024, 2025 роки, і на цей рік ми передбачили по 500 мільйонів гривень, а використали за всі ці роки лише 100 мільйонів.

Шановні колеги, сім'ї загиблих і поранених лікарів, залізничників, комунальників просять вас підтримати цей законопроект.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Запрошую до слова Галину Миколаївну Третякову від комітету. Будь ласка.

ТРЕТЯКОВА Г.М., голова Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний

багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні народні депутати! Цей законопроект, дійсно, не потребує додаткових видатків з державного бюджету, тому що в ньому як у 2025, так і в 2026 роках передбачені 480 мільйонів гривень на виплату постраждалим людям, які працюють у безперервних технологічних циклах на підприємствах критичної інфраструктури. Чому виникла необхідність і чому комітет просить прийняти цей законопроект за основу та в цілому?

Я вам наведу статистику. У 2025 році була нарахована виплата 169 постраждалим, у тому числі родинам загиблих і тим, хто отримав групи інвалідності. Наведу приклад у АТ «Укрзалізниця». Рухомий склад не віднесено до реєстрів об'єктів критичної інфраструктури. До об'єктів критичної інфраструктури, зазвичай, відносять будівлі, де працюють люди, а рухомий склад і рейки – ні. Тобто ті, хто в безперервному технологічному циклі працює на підприємстві, які є критичними і безперервними для забезпечення державних потреб незалежно від того, є там БПЛА чи ні, чи летить він за вагоном чи за тепловозом, не знають, чи виводити, чи зупиняти, чи прискорюватися, чи бігти кудись – в степ чи в ліс, тому мають травмування, але виплат отримати не можуть з бюрократичних підстав.

Тому тут йдеться не про розширення, а про те, що ми уточнюємо формулювання стосовно осіб, які працюють на об'єктах критичної інфраструктури, включаючи операторів критичної інфраструктури, які працюють безпосередньо на об'єктах.

Якщо буде ваша ласка, бажано прийняти цей законопроект за основу та в цілому.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Саме така позиція комітету. Правильно я розумію, Галино Миколаївно? Дякую.

Шановні колеги, прошу представників фракцій і груп записатися на виступи в обговоренні цього проекту закону: два – за, два – проти.

Фріз Ірина Василівна, фракція «Європейська солідарність».

ФРІЗ І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Софії Федині.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я не почув. Кому?

ФРІЗ І.В. Софії Федині.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Федина. Будь ласка.

ФЕДИНА С.Р. Тут комусь дуже заважають мої емоції. Так нервів на вас не настачишся, коли частина залу займається подвійними стандартами, а особливо відбілюванням злочинів. Ви б так всі активно працювали, коли постало питання «Міндічгейту». А що ви зробили, коли це все вилізло назовні? Ви злякалися, промовчали, два дні потелилися, а потім замовкли, і фігуранти «Міндічгейту» довгий час залишалися на своїх посадах. Сьогодні проти частини з них навіть немає кримінальних проваджень. Вам було дуже складно і абсолютно неможливо переглянути держбюджет, який планувався з урахуванням дерибану «Міндічгейта», щоб гроші пішли туди, куди треба, а не в кишені злочинцям з найближчого оточення Президента.

Сьогодні запропонований правильний законопроект, і фракція «Європейська солідарність» його підтримуватиме, але, можливо, варто було б подумати над тим, щоб вкрадені міндічами, галущенками та «иже с ними», найближчими друзями Президента гроші на енергетиці, на фортифікаціях, на дронах якраз і були спрямовані на допомогу тим, хто потерпів від московської агресії. Так ви ж навіть не втрафляєте щодо порушення питання про «двушку на Москву», про повернення тих коштів, які вкрали найближчі друзі Володимира Олександровича.

Шановні депутати, ви можете бути гідними представниками громадян України, але ж ви сьогодні свідомо обираєте залишатися просто зеленими кнопками для погодження тієї корупції, яка є у найвищих ешелонах влади.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кабаченко Володимир Вікторович, фракція «Батьківщина».

КАБАЧЕНКО В.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).
Прошу передати слово Цимбалюку Михайлу Михайловичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Михайло Михайлович Цимбалюк. Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Шановний пане Голово! Шановна президіє! Шановні колеги! Законопроект пише саме життя, і я дякую тимчасовій спеціальній комісії, яка внесла такі конкретні пропозиції щодо удосконалення діяльності закону, який в Україні чинний вже як два роки. Ідеться про розширення кола цивільних людей, фахівців, які можуть отримати поранення або, не дай Боже, загинути під час виконання службових обов'язків на об'єктах критичної інфраструктури, у тому числі, і в енергетиці. Дуже важливо, що розширили коло осіб, які матимуть право на отримання компенсації, зокрема, діти після досягнення повноліття, якщо вони навчаються в закладах профтехосвіти або у закладах вищої освіти до 23 років. Це справедливо і це ще один крок до того, щоб підтримувати родини, які постраждали від російської агресії, родини фахівців органів місцевого

самоврядування, працівників критичної інфраструктури, службовців, які виїжджають на місце скоєння терористичних актів, ракетних, дронівих ударів тощо.

У Комітеті з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів ми уважно розглянули цю законодавчу ініціативу, підтримуємо позицію і просимо всіх народних депутатів схвалити в першому читанні та в цілому цей законопроект, щоб прийнятий закон став чинним.

Дуже важливим є продовження терміну звернення за допомогою до трьох років після завершення війни. Бо може йтися про тих людей, які сьогодні перебувають за межами нашої держави, але, сподіваємося, вони повернуться і матимуть право на отримання компенсації.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Юрчишин передає слово Сірко.

Будь ласка, Юліє Леонідівно.

СІРКО Ю.Л., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Фракція «Голос». Шановні колеги, страшні цифри загиблих за період великої війни. В «Укрзалізниці» загинуло 1029 працівників, 2923 особи отримали поранення, 800 родин загиблих, 500 дітей, які втратили батьків, майже 800 сімей залишилися без домівок. Це тільки на «Укрзалізниці», є ще працівники портів, водії автобусів, маршруток і багато іншого.

Шановні колеги, давайте ми хвилиною мовчання вперше в цьому залі віддамо належне тим, хто загинув, всім працівникам критичної інфраструктури, незалежно чи це державна форма власності, чи приватна форма власності, чи це люди, які працюють на комунальних підприємствах.

(Хвилина мовчання).

Ми, безумовно, підтримуємо цей законопроект. Добре, що такий закон діятиме ретроспективно, тому що сім'ї загиблих, які загинули з травня 2023 року, зможуть отримати або доплати, або компенсації за загиблих, поранених. Давайте назвемо суми, щоб люди знали.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Слинко Дмитро Михайлович, фракція «Слуга народу».

СЛИНЬКО Д.М., народний депутат України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Тетяні Цибі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тетяна Циба. Будь ласка.

ЦИБА Т.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Колеги, ми всі живемо в Україні, і кожен із нас з початком війни дуже чітко став усвідомлювати, скільки насправді самовідданості, самопожертви і взагалі героїзму в таких професіях, які не були героїчними. Ми щойно хвилиною мовчання вшанували і помолилися за тих, хто загинув. Давайте, підтримуючи цей законопроект, підтримаємо матеріально їх, їхні сім'ї, тому що ці люди отримують не найвищі зарплати в нашій країні. Насправді ми всі дуже взаємозалежні. Давайте зробимо те, що можемо. Пропоную підтримати цей законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ми обговорили цей проект закону, переходимо до його прийняття. Прошу народних депутатів зайняти свої місця. Ще раз хочу поінформувати, що рішення комітету...

Я препрошую, ще виступить Бурміч, 1 хвилина, і після цього голосуємо.

БУРМІЧ А.П., член Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановний Голово! Шановні колеги! Ми всі знаємо, в яких умовах працюють працівники критичної інфраструктури. Вони гинуть, зазнають травм, і через недосконалість існуючого законодавства страждають вони і родини. Даним законопроектом передбачається розширення переліку осіб, які мають право на одноразові виплати. Ідеться про працівників операторів критичної інфраструктури, їх структурних підрозділів, а також людей, які зазнали ушкоджень безпосередньо на стратегічних об'єктах під час виконання службових обов'язків. Окрему увагу приділяється продовженню строків звернення за допомогою, є низка додаткових уточнень.

Наша депутатська група підтримує цей справедливий законопроект, який сьогодні потрібний людям.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ми завершили обговорення цього проекту закону. Переходимо до його прийняття.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про одноразову грошову допомогу за шкоду життю та здоров'ю, завдану працівникам об'єктів критичної інфраструктури, державним службовцям, посадовим особам місцевого самоврядування внаслідок військової агресії Російської Федерації проти України» ([№ 14303](#)) за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 296.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

Шановні колеги, є пропозиція комітету проголосувати в цілому. Не буде заперечень?

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту закону № 14303 в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 293.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

Шановні колеги, наступний законопроект розглядатиметься без обговорення. Ми домовлялися про це, тому я одразу поставлю його на голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» щодо питань дослідницької інфраструктури та підтримки молодих вчених» ([№ 10218](#)) в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 258.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Артуре Володимировичу, що у вас з процедури? Будь ласка.

ГЕРАСИМОВ А.В. Шановний Руслане Олексійовичу, щиро звертаюся до вас і кожного народного депутата – патріота в цьому залі. Прошу вас зараз поставити на голосування пропозицію про зміну черговості розгляду питань порядку денного і перехід до розгляду законопроекту [№ 14391](#) щодо вдосконалення процедур державного управління у галузі культури та культурної спадщини. Це надважливий законопроект саме в ці дати. Щиро звертаюся до кожного з проханням обов'язково його підтримати.

Якщо є якісь питання, ви можете звернутися до голови профільного комітету Микити Руслановича Потураєва, який категорично підтримає цю дію. Якщо йому дадуть 1 хвилину з процедури, він це підтримає.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Артуре Володимировичу, давайте не будемо агітувати за законопроект. Пропозиція є, але я думаю, що колеги чекають своїх проектів

законів, тим паче, наступний також важливий. Тим не менше, я поставлю цю пропозицію на голосування, Артуре Володимировичу.

Ставлю на голосування пропозицію народного депутата Герасимова. Прошу голосувати.

«За» – 152.

Рішення не прийнято.

Залишається той порядок денний, який був.

Покажіть по фракціях і групах.

Юрченко. У вас виступ з процедури? Будь ласка.

ЮРЧЕНКО О.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 211, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). Руслане Олексійовичу, ми стільки говорили про необхідність прийняття законопроекту № 14303. Прошу невідкладно його підписати, люди чекають.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Маєте на увазі законопроект № 14303, який ми прийняли?

Олександр Сергійовичу, оголосіть про невідкладне підписання прийнятого закону (проект № 14303).

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, пропоную доручити Голові Верховної Ради України невідкладно підписати Закон «Про внесення змін до Закону України «Про одноразову грошову допомогу за шкоду життю та здоров'ю, завдану працівникам об'єктів критичної інфраструктури, державним службовцям, посадовим особам місцевого самоврядування внаслідок військової агресії Російської Федерації проти України» (проект [№ 14303](#)) та негайно направити його Президентові України.

Як автор першої ініціативи, прийнятої у 2022 році, до якої ми вносимо зміни, прошу підтримати це рішення. Прошу голосувати.

«За» – 282.

Рішення прийнято.

Веде засідання Голова Верховної Ради України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександр Сергійовичу.

Я бачу, ще Івченко підняв руку. Також з процедури? Давайте вже будемо йти далі, тому що дуже важливі законопроекти.

Вадим Євгенович Івченко – з процедури.

ІВЧЕНКО В.Є., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Пане Голово, дякую вам за надання слова. Колеги, давайте або йти за планом, або будемо розглядати законопроекти, які стосуються військовослужбовців і Збройних Сил. У нас сьогодні є проекти законів про соціальний захист військовослужбовців базової військової служби, механізми забезпечення військової дисципліни і протидії проявам дискримінації у Збройних Силах України. Давайте їх підніmemo, тому що минулого разу ми це провалили. Зараз зал повний, консолідація є, і ми зможемо швидко їх розглянути і проголосувати. Прийняття цих законопроектів чекають військовослужбовці, Збройні Сили і Міністерство оборони.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Вадиме Євгеновичу, на розгляд наступного проекту закону у нас заплановано 3 хвилини, і голосуємо, а далі йдуть ваші. Ми витратили велику кількість часу, щоб процедурно «побадатися». Давайте рухатися так, як рухаємося. Ви не проти? Будь ласка, 3 хвилини і рухаємося далі.

Шановні колеги, наступне питання – проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо вдосконалення системи управління об'єктами інженерної інфраструктури меліоративних систем державної власності» ([№ 7577](#)). Друге читання.

Ми домовилися: Гончаренко – 3 хвилини, потім – Разумков, і одразу голосуємо.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. У нас ще буде.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І у вас ще буде? Добре.

Тоді починаємо. Гончаренко Олексій Олексійович. Будь ласка, до 3 хвилин. Прошу з місця. Це друге читання.

Взагалі тут має стояти Гайдю. Де Гайдю? Скажіть мені, будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Я вже тут стою.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексію, я вас дуже прошу, ми ж домовилися.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Я вже прийшов.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви прийшли – мене немає.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Руслане Олексійовичу, я вже прийшов, Гайду немає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, ось Гайду. Він не може зайняти місце на трибуні, Олексію Олексійовичу.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Буде 20 поправок.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Не треба 20 поправок.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Руслане Олексійовичу, я також можу бути...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре, давайте 3 хвилини, і далі – Гайду.

Шановні колеги, я вас дуже прошу, наше правило: друге читання, тут стоїть доповідач.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Була пуста трибуна.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Трибуни не має бути пустої. Все, 3 хвилини, а далі Гайду займе місце на трибуні.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую. Друзі, це важливий законопроект. Я всім хочу сказати, що нам, безумовно, треба підтримувати меліорацію. Це дуже важливо для півдня України, і тут немає ніяких питань. Але, друзі, ми ігноруємо ключові теми, які сьогодні є в державі. Однією із цих тем, безумовно, є та «бусифікація», яка продовжується. Нам сьогодні треба розглядати тут, у Верховній Раді, законопроект про ліквідацію ТЦК, тому що ця організація вже перетворилася фактично на другий фронт всередині держави проти власних громадян. Так не може далі тривати.

Я звертаюся до міністра оборони Федорова. Ми почули, що вже було доручення розібратися з «бусифікацією». Ми очікуємо результатів, а їх немає. Два тижні тому в Дніпрі під час «бусифікації» вбивають громадянина України. Щодня ми бачимо нові відео бійки. Це не може далі тривати всередині держави, це якесь полювання на людей. Нам треба це зупиняти і створювати нормальну систему мобілізації, засновану на цивільних центрах рекрутингу, мотивації, яка буде базуватися на термінах служби, на гідному грошовому забезпеченні, на соціальних програмах для військових, на всьому тому, чого сьогодні немає, а має бути.

«Бусифікація» – це ганьба, це те, що негайно має бути припинено. Мають бути зняті балаклави з облич. Заборонено, не можна в балаклаві. Не можуть

військовослужбовці ТЦК затримувати людей. Я мовчу про те, що бити їх або, не дай Боже, вбивати. Не можуть незаконно тримати людей у будівлях ТЦК і СП. Все те, що відбувається навколо «бусифікації», це катастрофа. Чим раніше ми з вами цю катастрофу виправимо, тим скоріше повернемося до якоїсь нормальності. А з кожним днем продовження ми фактично нищимо власну державу і розбиваємо суспільство зсередини. Так не може далі тривати!

Я розумію, що когось дуже тішать ці корупційні брудні потоки брудних кровавих грошей, коли вся держава знає, скільки коштує вийти з бусика, скільки коштує вийти з будівлі ТЦК. І вся ця ріка цих грошей тече до самої гори – сюди, на Печерські пагорби. І це всі розуміють. Але це не може настільки застилати очі, щоб ви робили вигляд, що цього немає, і не розглядали ключове питання. Зупинимо «бусифікацію»! Ліквідуємо...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександрє Гайду, займіть місце на трибуні.

Дмитре Олександровичу, у вас поправки? Увімкніть мікрофон Разумкова. Скажіть, як ви плануєте.

РАЗУМКОВ Д.О. Колеги, станом на сьогодні знову знятий з порядку денного законопроект про податки. На щастя, ми зняли законопроект щодо цифрових платформ, тому що не вистачає голосів. Я буду сподіватися, що і далі їх не вистачатиме і в монобільшості, тому що, за великим рахунком, те, що намагаються зробити, це знести український бізнес, плюс до другого читання повносити туди інші законопроекти, пов'язані з ФОП, з 5 відсотками військового збору до кінця життя і податок на посилок. Ті зобов'язання, які, на жаль, були закладені в бюджеті на 2026 рік, коли ви його приймали, зобов'язання перед МВФ, знаючи, що це не можна зробити. Давайте будемо відвертими. Якщо ми починаємо руйнувати структури під те, щоб було зручно проводити ті чи інші закони, це велика проблема. Є Державна регуляторна служба України, яка дала свою резолюцію на законопроект про ПДВ для ФОП, що не підтримує це.

Я буду звертатися до Прем'єр-міністра, щоб дали відповідь або спростували, або підтвердили, бо йдуть розмови про те, щоб їх перевести до Міністерства економіки, докільця та сільського господарства, щоб вони більше рота не відкривали і мовчали, щоб на все було загальне «одобрямс». Якщо ми будемо жити в режимі загального «одобрямса», ми з вами отримаємо країну, в якій не буде демократії, не буде думки, не буде свободи слова, не буде права на віру, права на слово, права на те, щоб приймати рішення, і права на те, щоб захищати українських людей. Український бізнес – це так само українські люди. Саме вони (я про це вчора казав з трибуни Верховної Ради) 24 лютого 2022 року врятували державу. Не інституції, на жаль, не підготовка, не виділені додаткові кошти, яких не було на Збройні Сили України, а люди, які собою, своєю роботою, своєю відвагою, дуже часто без нічого в руках, зупиняли ворога. Тому, коли ми сьогодні розглядаємо проекти законів, пов'язані з бізнесом, ми маємо розуміти, що якщо будуть вводитися і далі податки, які сьогодні пропонується прийняти

у стінах Верховної Ради, це призведе до того, що ми з вами втратимо цей бізнес і вони просто поїдуть з країни. Не буде кому приймати закони про покращення, поліпшення і допомогу, не буде ні бізнесу, ні бюджету, ні армії, і тоді ми втратимо нашу державу. Це велика проблема, коли в цьому залі час від часу приймаються рішення, які просто шкодять нашій економіці.

Хочу подякувати сьогодні всім тим депутатам, які не готові сьогодні голосувати за підвищення податків для того бізнесу, якому сьогодні набагато важче, аніж нам тут, у цьому залі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Лукашук, у вас що, поправки чи виступ замість ваших поправок? Зараз я подивлюся, скільки у вас поправок. А у вас є поправки? Виступ – це ж не просто виступ, а замість поправок. Я не бачу, щоб у вас були поправки. Я перепрошую, у вас немає поправок. Виступ – це ж не просто від душі, це заміна на поправки.

Шановні колеги, переходимо до прийняття рішення. Прошу народних депутатів зайняти свої місця.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо вдосконалення системи управління об'єктами інженерної інфраструктури меліоративних систем державної власності» ([№ 7577](#)) в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Готові? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 229.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Далі у нас є заява від двох фракцій з вимогою про оголошення перерви, яку готові замінити на виступ.

Надаю слово Власенку Сергію Володимировичу. Будь ласка, 3 хвилини.

ВЛАСЕНКО С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую, шановний пане Голово. Нам тут 10 років розповідають про чесне, незалежне НАБУ, чесну, незалежну САП. Єдині органи, які чесно і законно працюють, нічого не порушують, такі собі ідеальні органи, яких не можна торкатися пальцем. Коли ми робили спробу відновити конституційний контроль Генерального прокурора над їх діяльністю, нам казали, що ми руйнуємо незалежність.

Я вчора звернувся до правоохоронних органів щодо злочину, який вчинили співробітники НАБУ. Що відбувалося? Ви всі знаєте, що вони вчинили провокацію проти Тимошенко, увірвавшись в партійний офіс ВО «Батьківщина».

Так, тут це звучало мимохідь, але вони увірвалися і в мій робочий кабінет. І так цікаво якось вийшло: мене не було, ніч, бігали, кричали, що будуть виламувати двері, заходити, приходити, чекали ключі. Потім зайшли до кабінету, перерили всі речі, я не знаю, які документи у мене забрали, втручалися в роботу комп'ютерів, нічого не взяли. Але жодного процесуального документа не складено, протоколу обшуку немає. Тобто це була не слідча дія, це був шмон.

У мене просте запитання: чим це все відрізняється від того, що творили каральні органи Януковича? Абсолютно нічим. Повне беззаконня. І це робилося з єдиною причиною, я про це знаю абсолютно точно, тому що ТСК, яку я очолюю, схопила за хвоста корупцію у Вищій кваліфікаційній комісії суддів, ми вивели на чисту воду людей, які в незаконний спосіб проводили конкурс, незаконно призначали своїх родичів і друзів судьями. Потім ми знайшли корупцію в діяльності Громадської ради доброчесності. Тоді у своїх інтерв'ю вони сказали: «Ми будемо за вами слідкувати». Я знаю, що зараз детективи НАБУ отримали команду шукати будь-що на мене, на моїх колег по ТСК. *Come on, guys*, я чекаю чергову торпеду від вас, чекаю чергового Копитіна, який приповзе і проситиме, пропонуватиме гроші або ще щось робити. Ви вмiєте робити тільки провокації. Саме тому навіть ВАКС за останній тиждень виніс три виправдувальних вирокі, тому що це були провокації. На жаль, ви не вмiєте нічого робити. Ви тільки провокуєте, порушуєте закон. Я доб'юся того, щоб люди із НАБУ, які порушували закон, були притягнуті до відповідальності. А ТСК, незважаючи ні на що, працюватиме і дасть результат.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ми переходимо до розгляду наступного проекту закону.

Хтось хоче використати право на репліку? Це ж право, а не обов'язок. Ніхто не хоче. Я так розумію, Даниле Олександровичу? Пізніше?

Тоді переходимо до розгляду проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо соціального захисту військовослужбовців базової військової служби, членів їх сімей та інших питань» ([№ 13646](#)). Друге читання.

У нас тут така картина попередньо: 1 хвилина – Заремський, 2 хвилини – Княжицький, 2 хвилини – Гончаренко, 10 хвилин – Тимошенко, 5 хвилин – Цимбалюк замість своїх поправок, 1 хвилина – Бакунець. Розумію так, ще виступатиме Разумков Дмитро Олександрович.

Добре. А у вас поправки будуть? Тоді почнемо з виступів, а потім розглядатимемо поправки.

Княжицький, до 2 хвилин. Будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (одномандатний виборчий округ № 116, Львівська область, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую. Шановні колеги, наша фракція підтримуватиме цей законопроект, оскільки все, що стосується військовослужбовців та їхнього соціального захисту, безумовно, важливо, але я хочу, щоб ми звернули увагу і на інші питання, які стосуються їхнього життя. Поки тут різні негідники кричать лише про «бусифікацію», я хочу сказати, що головне – це відсутність людей на фронті, це відсутність не лише дронів, якими справедливо займається Міністерство оборони, це відсутність важкої броні, бо до лінії бойового зіткнення немає на чому доїхати, не можна змінити людей на позиціях протягом місяця, немає чим до них доставити їжу, тому що цієї техніки не вистачає, а найголовніше, ще раз кажу, не вистачає людей.

Ми тут говоримо про зарплати військовослужбовців. А чи знаємо ми, що з зарплат, бойових вони скидаються на те, щоб купувати запчастини для техніки, щоб її ремонтувати, щоб купувати батареї для дронів? У них в кожному підрозділі так званий «общак». До чого ми довели нашу армію? Я говорив про це нашому міністру оборони. Він почув, сподіваюся, що правильні висновки будуть зроблені і в якийсь спосіб ми це врахуємо. Саме від нашої армії залежить наше перебування тут, від нашої армії залежить мир. Коли ми про армію не дбаємо, а лише, піарячись, кричимо тут, атакуючи ТСК, яке, дійсно, десь несправедливо діє, не запропонувавши жодної альтернативи, жодного заклику до людей іти на фронт, захищати Батьківщину, жодного співчуття, хто зараз є там, говорити про серйозний успіх буде складно, а неуспіх на фронті – це не просто наша поразка, це поразка і України, і цілої Європи.

Дякую. Ми будемо голосувати за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Гончаренко, потім – Заремський, за ним – Разумков замість своїх поправок, 5 хвилин.

Гончаренко, до 2 хвилин. Потім – Заремський, 1 хвилина.

Будь ласка, Олексію.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую. Шановні колеги, нам треба вирішувати соціальні питання військовослужбовців, тому що маємо створити мотивацію для людей іти у військо. Коли я вносив законопроект про відпустки для військовослужбовців і добивався його прийняття, тоді теж деякі у Верховній Раді розповідали, що не треба. До речі, ті самі дуже часто, які зараз говорять, що «бусифікація» – це нестрашно, окремі порушення в ТЦК, теж нестрашно. Відпустки військовим. Не на часі, неможливо, ні. Терміни служби. Та ні, ну куди, не треба. Ті, хто розповідав про те, як треба підтримувати таких міністрів оборони як Умеров і всі інші. А все це ігнорувалося, і замість цього ми не створили жодної системи мотивації, коли є програми іпотеки, гідне грошове забезпечення.

Безумовно, треба підтримувати будь-який закон, який збільшує грошове забезпечення, робить виплати військовослужбовцям реальними, допомагає тим військовослужбовцям, які втратили здоров'я, тому що і тут є величезна проблема, який вирішує питання наших військовослужбовців, і тоді з'являється мотивація, і тоді в армію можна набрати людей не через брутальне полювання за ними, а через їх заохочення, бо люди знатимуть, чому вони йдуть служити в армію.

Коли ми з вами нарешті прийнемо закон про контракти? Чому сьогодні не може людина заключити піврічний контракт? Скільки є військовослужбовців, які готові повернутися до своєї частини, але точно знаючи на який термін, наприклад, на пів року. Але ми не даємо їм сьогодні це зробити. Ми нічого не зробили.

Коли ми прийнемо рішення про залучення людей із-за кордону? І це абсолютно можливо, але цим треба займатися, займатися військом, а не просто кричати тут.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Заремський Максим, 1 хвилина.

ЗАРЕМСЬКИЙ М.В., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 202, Чернівецька область, політична партія «Слуга народу»). Шановна президіє! Шановні колеги! Законопроект № 13646 – це про справедливість щодо наших військовослужбовців та їхніх родин. Його ухвалення посилить соціальний захист захисників України та підвищить довіру до держави.

Мої поправки були спрямовані на недопущення звуження прав військовослужбовців.

У поправці 23 я пропоную зберегти право на альтернативну службу для осіб, які проходять базову військову службу. На жаль, її було відхилено.

У поправці 33 я наполягаю на тому, щоб військовослужбовець базової служби не втрачав право на звільнення, якщо його сім'я втратила годувальника. Частково цю позицію враховано. Перекоаний, у питаннях соціального захисту військовослужбовців ми маємо діяти принципово та відповідально. Прошу підтримати даний законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Далі – Разумков, 5 хвилин замість першого блоку своїх поправок.

Будь ласка, Дмитре Олександровичу.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую, Руслане Олексійовичу. Шановні колеги, є низка питань. Сьогодні ми маємо приймати закони, які допомагатимуть військовослужбовцям. Шановний доповідачу, у вашому комітеті є законопроекти щодо термінів служби. Зараз можна багато говорити. Хтось каже треба, хтось каже не треба. Ті, хто воює, точно кажуть, що треба, ті, хто не воює, скажуть, що

не треба, нехай там назавжди залишаються. Але у мене є запитання. Ми зараз навіть не про треба і не треба, а про закон.

У 2024 році, навесні, вашими руками був проголосований закон, з якого забрали демобілізацію. За це проголосували 277 народних депутатів. Можете подивитися, хто за це голосував. Забрали з закону демобілізацію, терміни служби, і після цього сказали: «О'кей, ми вам зробимо подачку – через вісім місяців буде законопроект про терміни служби». Я не знаю, що треба робити вісім місяців, щоб написати такий закон. Він був підготовлений нашою командою «Розумна політика» за декілька тижнів і лежить у вашому комітеті та не голосується. Це не до вас персональна претензія. Я розумію, що не ви за це несете відповідальність, але у вашому комітеті валяється законопроект, який дав би можливість сьогодні не просто навести справедливість, тому що не можуть вічно воювати, інші сидіти по тилах, а робити так, щоб це була додаткова мотивація йти на захист Батьківщини. Бо, коли я спілкуюся з військовослужбовцями, особливо з добровольцями, які прийшли на початку повномасштабного вторгнення, а хтось ще з АТО, часто кажуть: «Дивися, ми ж не вічні, ми прийшли добровольцями, а стали рабами». Так не працює. Так не може бути. І держава їм збрехала. Їм пообіцяли 18 грудня, що крайній термін – 2024 рік, і буде закон про терміни служби. Його немає. Він є у вашому комітеті, ви його не пропускаєте, ви його не приймаєте. Ми ж написали нормальні норми. Ми не говоримо, щоб всіх під одну гребінку, що виставимо однакові терміни. Ні. Якщо людина на нулі воює, якщо вона звідти не вилазить, якщо вона ризикує життям і здоров'ям кожену секунду, у неї одні терміни служби, якщо ти сидиш десь на Західній Україні, за всієї поваги до кожного регіону нашої держави, тоді вибач, ти будеш довше служити. Кожен для себе обиратиме, як це працюватиме. Ви не даєте це прийняти, ви не даєте додаткову відпустку в якості мотивації, ви не даєте прийняти закон про ротацію. Написано – ротація шість місяців. Я розумію, сьогодні на фронті є різні ситуації. Люди самі кажуть: «Не треба, ми не будемо виходити, бо вийти це один до семи». Не можна фізично вийти з цих позицій, тому що так не робили. Але, тим не менше, є багато територій, багато ділянок лінії фронту, де це треба і необхідно робити. Бо у вас одні сидять на позиціях вічно, а інших взагалі немає.

Шановні колеги, можна, щоб ви відійшли трохи. Колеги, мені не видно доповідача.

Повертаючись до питання щодо додаткової відпустки, додаткової грошової мотивації. Ми сьогодні всі бідкаємося, що в нас «бусифікація», немає мобілізації. Але ми нічого не зробили для того, щоб це прибрати. Процедура, яка запущена бригадами для залучення людей до лав Збройних Сил України в цих бригадах набагато ефективніша, аніж те, що сьогодні пропонує ТЦК. Дайте 1 мільйон під час підписання першого контракту. Закладені норми, які не дозволяють отримати і піти в СЗЧ. Ніхто не рахує, скільки сьогодні заробляє тіньовий бюджет ТЦК, навіть представники влади казали про 2 мільярди євро, хтось вже сьогодні говорить про 3 мільярди євро на рік, а це 150 мільярдів гривень.

Наступне питання пов'язано з тим, що ви фактично не даєте можливість розвантажити ТЦК. У вас там 46 тисяч посад. Є ті, хто пройшов лінію фронту, є ті, хто воював, а є ті, хто там взагалі жодного дня не був. Візьміть їх, нехай вони покажуть, як треба воювати, а не лише когось машиною збивати. До речі, я не про всі ТЦК, є і нормальні, як у будь-якій структурі. Але коли вони ловлять людину, в якої три дитини, яка не буде служити, або беруть людину, яка знаходиться на полігоні, на неї витрачаються державні гроші, і потім вона іде в СЗЧ, то це не допомагає Збройним Силам України. Треба прийняти всі ті закони, про які я щойно сказав, якщо ми хочемо виправити ситуацію сьогодні, якщо ні – це буде біда.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Цимбалюк, до 5 хвилин.
Будь ласка, Михайле Михайловичу.

ЦИМБАЛЮК М.М. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, законопроект надзвичайно важливий, соціальний. Ідеться про тих, хто служить або пройшов базову військову підготовку. Ідеться про те, що ми скасували строкову службу і базова військова підготовка є альтернативою: у мирний час служба – до п'яти місяців, під час дії воєнного стану – до трьох місяців. Сталася колізія, що ці особи соціально не прирівнюються до інших військовослужбовців, які мобілізовані.

Законопроект, на нашу думку, є дуже важливий, до другого читання є більш досконалим. Тут враховано все, що стосується соціальних виплат, санаторно-курортного лікування, лікування в разі поранення, виплати родинам в разі поранення або каліцтва чи смерті. Це все позитивно, і фракція «Батьківщина» підтримує його в другому читанні та в цілому.

Хочу звернути увагу, що у Верховній Раді створено міжфракційне депутатське об'єднання, яке очолює Юлія Тимошенко, стосовно соціального захисту військовослужбовців Збройних Сил України та інших військових формувань. Дякую за активну участь більшості колег у цьому МФДО. Нам вже вдалося ухвалити ряд важливих законопроектів, які унормовують роботу, діяльність і соціальний захист військовослужбовців. Деякі речі надзвичайно складно проходять через консультації з військовим керівництвом, і, звичайно, нам потрібно враховувати всі обставини, у яких перебуває сьогодні наша держава.

Я, користуючись нагодою, хотів би звернутися до керівництва парламенту та всіх фракцій і груп. Ще ряд законопроектів не потрапляють до сесійного залу. У Комітеті з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів йде завершальна робота до другого читання законопроекту стосовно удосконалення протезування наших героїв і героїнь. Є питання щодо другого читання стосовно інших важливих законопроектів. Просив би прискорити їх розгляд і запровадити у сесійному залі практику кожен робочий день більшість законопроектів мають бути ті, які стосуються військової сфери і соціального захисту як

військовослужбовців, так і членів їхніх родин. Сьогодні також є декілька законопроектів, що стосуються даної сфери.

Я звертаюся до нового міністра оборони, який обіцяв справедливе грошове забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України. Неприпустимо, коли на п'ятому році широкомасштабної війни російської федерації проти України грошове забезпечення військовослужбовця становить 20 тисяч гривень, із них 17,5 тисяч гривень – на руки, коли середня зарплата по державі становить майже 30 тисяч гривень. Чому так? Це вкрай несправедливо. Якщо є кошти для інших видатків, мають знайтися і для військовослужбовців.

Нарешті треба прискорити контрактні підходи до мотиваційної частини мобілізації. Але для того, щоб були достойні контракти, мають бути чесні правила гри. Міністр оборони обіцяє реформування ТЦК та СП, тоді ми хочемо почути, що буде на заміну і що це за реформування. Не слід забувати, що сьогодні основна проблема в бойових підрозділах Збройних Сил України – це комплект і некомплект. Саме з цього потрібно виходити. У центрі уваги має бути військова людина, її соціальне, грошове забезпечення, боєкомплект та інше. Фракція «Батьківщина», як правило, підтримує всі законопроекти стосовно військової сфери і соціального захисту. Пропонуємо голосувати за.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Цимбалюк. Перепрошую, Бакунець – 1 хвилина. Далі вісім поправок Разумкова.

Немає Бакунця? Не будете виступати? Чи ви вже з ложі уряду будете виступати? Павле Андрійовичу, 1 хвилина, дуже цінна.

Будь ласка, увімкніть мікрофон Бакунця Павла Андрійовича. Далі – Разумков, 5 хвилин замість поправок.

БАКУНЕЦЬ П.А. Депутатська група «Довіра». Дякую, пане Голово. Розглядаючи законопроект про виплату одноразової грошової допомоги в розмірі 15 мільйонів гривень нашим військовослужбовцям, які загинули, треба наголосити на розширенні кола осіб, що тут можуть бути і працівники рятувальної служби, і поліцейські, і військовослужбовці базової військової служби, строковики. Це дуже добре, але хочу нагадати, що є прийнятий законопроект про те, щоб також таку виплату надавати людям, котрі через російські терористичні атаки загинули у військових навчальних центрах, на військових полігонах, в тилу. Вони вже вдягнули форму, проходили навчання, ще не встигли прийняти присягу, але вже проходили навчання, аби захищати нас, і їх також потрібно забезпечити...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Далі – Дмитро Разумков. Дмитре Олександровичу, наскільки я зрозумів, буде декілька поправок, і після цього ще виступ 5 хвилин. Називайте номер поправки.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую, Руслане Олексійовичу. Поправка 36. Наразі проектом пропонується виключити абзац, в якому передбачено дострокове звільнення з військової служби військовослужбовців строкової служби та військової служби за призовом осіб офіцерського складу, сім'ї яких втратили годувальника і не мають інших працездатних членів сім'ї. Я розумію, що йдеться, виходячи з тієї інформації, яка є, лише про 230 людей. Але я не розумію логіку комітету, який відхилив цю поправку. Я хотів би почути позицію комітету. Я наполягатиму на тому, що... Не буває проблеми для однієї людини, для 230 чи 1 мільйона людей. Проблема або є, або її немає. Ми маємо зробити все для того, щоб її розв'язати.

Тому, пане представнику комітету, скажіть, будь ласка, позицію, чому комітет не підтримав поправку, і я буду просити поставити її на голосування. Прошу підтримати. Допоможемо навіть тим 230 особам, про яких я вже сказав.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Максиме Юрійовичу, позиція комітету, будь ласка.

БЕРЕЗІН М.Ю., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (одномандатний виборчий округ № 151, Полтавська область, політична партія «Слуга народу»). Так, дійсно, поправка відхилена. Питання звільнення з військової служби не є предметом регулювання цього проекту закону.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Позиція зрозуміла.

Ставлю на голосування поправку 36. Вона комітетом відхилена. Автор просить поставити на голосування цю поправку для її врахування.

«За» – 59.

Рішення не прийнято.

Наступний номер поправки. Дмитро Олександрович Разумков.

РАЗУМКОВ Д.О. Руслане Олексійовичу, з процедури.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Представник комітету щойно сказав, що ця поправка не є предметом регулювання цього законопроекту. Так це ж стоїть у вашому законопроекті. І у вас була стаття 116 Регламенту паралельно щодо цього законопроекту, якщо я не помиляюся. Як тоді ви кажете, що це не може бути, тому що не може бути? У вашому проекті закону це прописано, ми це повертаємо. Ну як так? Навіщо ви людям кажете неправду, колеги?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитре Олександровичу, назвіть номер поправки і доповідайте.

РАЗУМКОВ Д.О. Поправка 48.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. У поправці передбачається збільшити тривалість щорічної основної відпустки військовослужбовців, починаючи з другого року, не на 30, а 60 діб. Я розумію, що сьогодні військовослужбовці дуже часто говорять, що вони навіть 30 діб не можуть відгуляти, тому що немає людей. Це правда. Людей ніколи не буде більше, якщо ми не створимо стимули для того, щоб люди долучалися до лав Збройних Сил України, починаючи від відпусток, термінів служби, термінів додаткових виплат і багатьох інших речей. Тому давайте ми створимо пакет позицій, які дозволять збільшити мотивацію для того, щоб долучалися до лав Збройних Сил України. Тоді це буде краще працювати. Будь ласка, підтримайте цю поправку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету щодо поправки 48.

БЕРЕЗІН М.Ю. Позиція комітету – відхилити дану поправку. Це не моя особиста думка, це рішення комітету. Це негативно вплине на боєздатність війська.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ставлю на голосування поправку 48 авторства Разумкова для її врахування. Вона комітетом відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 77.

Рішення не прийнято.

Дмитре Олександровичу, назвіть номер поправки.

РАЗУМКОВ Д.О. Поправка 62. Вона врахована частково. Закон «Про вищу освіту» визначає, що здобувач вищої освіти має право на перерву в навчанні у зв'язку з обставинами, що унеможливають виконання освітніх наукових програм, зокрема призов на військову службу тощо. Після звільнення з військової служби особа має право повернутися до навчання.

Вказану поправку, до речі, підтримало Міністерство оборони, але комітет її врахував чомусь лише частково. Я хотів би почути позицію комітету, чому вона врахована частково, а не повністю. Пропоную поставити її на голосування для повного врахування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитре Олександровичу, вона врахована не частково, а редакційно.

Позиція комітету щодо поправки 62.

БЕРЕЗІН М.Ю. Дана поправка врахована редакційно, Дмитре Олександровичу. Прошу зал залишити її у даному статусі.
Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, поправка 62 врахована редакційно. Дмитро Олександрович просить поставити на голосування поправку 62 для її повного врахування. Ставлю на голосування цю пропозицію.
«За» – 74.
Рішення не прийнято.
Поправка 62 залишається врахованою редакційно в редакції комітету.
Наступна поправка. Назвіть номер, Дмитре Олександровичу.

РАЗУМКОВ Д.О. Поправка 83. Максиме Юрійовичу, це якраз те, про що я сьогодні казав, коли виступав перед своїми поправками. Це наш з вами обов'язок як депутатів прийняти закон про терміни служби. Ви це заклали, проголосували за закон про посилення мобілізації. Я думаю, що ви сперечатися не будете, згідно із законом 18 грудня 2024 року був останній термін. Ми або живемо відповідно до закону, або тоді давайте не викликати людей, не казати, що ви маєте служити, бо ми самі не виконуємо закони, які приймаємо.

Тому я зараз проситиму поставити на голосування поправку 83 щодо законопроекту про терміни служби. Шановні колеги, давайте приймемо те, що пообіцяли нашим захисникам. Я розумію, те, що написано у висновках Міністерства оборони, ГШ та всіх інших – не на часі. Воно в Києві не на часі, а під Куп'янськом, Краматорськом, на Оріхівському напрямку – дуже на часі для тих хлопців, які там сьогодні сидять.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету щодо поправки 83.

БЕРЕЗІН М.Ю. Ще раз повторю, Дмитре Олександровичу, що я висловлюю не свою думку, а рішення комітету. Поправка відхилена, тому що питання звільнення з військової служби не є предметом врегулювання цього законопроекту, він трохи про інше.
Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Поправка 83 комітетом відхилена. Автор пропонує поставити її на голосування для врахування.
Ставлю на голосування поправку 83 для її врахування. Прошу голосувати.
«За» – 63.
Рішення не прийнято.
Дмитре Олександровичу, який номер наступної поправки?

РАЗУМКОВ Д.О. Наступна поправка 84. Максиме Юрійовичу, скажіть, будь ласка, чому комітет її відхилив. Поправкою передбачається виключення з військового обліку осіб, визнаних у встановленому законом порядку особами з інвалідністю I та II групи безстроково. Скажіть, будь ласка, навіщо ми знову для МСЕК створюємо проблему навантаження, щоб вони знову проганяли, знову щось брали, або вони, або хтось інший, створюємо додаткову корупційну лазівку? Якщо особи з інвалідністю I, II групи визнані такими безстроково, якщо немає кінцівки, вона не відросте, можливо, у вас є якісь нові технології, я цього не бачив ще, навіщо ми їх знову ганяємо через сім кіл пекла? Чому ми не знімемо їх з обліку?

Поясніть, будь ласка, не позицію комітету, а просто по-людськи. Ви точно це маєте розуміти, у вас вистачає досвіду і фаху в цьому питанні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету, будь ласка.

БЕРЕЗІН М.Ю. Дана поправка відхилена. Питання військового обліку не є предметом цього проекту закону.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, поправка 84 авторства Разумкова комітетом відхилена. Автор наполягає на її врахуванні.

Ставлю на голосування поправку 84 для її врахування. Прошу голосувати. «За» – 70.

Рішення не прийнято.

Поправка залишається відхиленою.

Наступна поправка. Будь ласка, назвіть номер, Дмитре Олександровичу.

РАЗУМКОВ Д.О. Ротації потрібні на фронті чи ні? У нас є підрозділи, які жодного разу не були на лінії фронту? Є такі підрозділи. І не будуть, тому що це якісь елітні, дуже-дуже потужні підрозділи, які навіть не знають, у якій стороні та лінія фронту. А є ті, хто, починаючи з початку повномасштабки, звідти не виходить, вони в кращому випадку або переїжджають з позиції на позицію, або взагалі стоять мертво і тримають свої позиції. Вибачте за тавтологію. Тому має бути система ротацій, а не просто, улюбленців залишаємо, а тих, кого не жалко, відправляємо аби-куди.

У мене запитання. Чому комітет не підтримав поправку 85? Прошу поставити її на голосування для врахування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету щодо поправки 85.

БЕРЕЗІН М.Ю. Комітет відхилив дану поправку, тому що вона не є предметом правового регулювання цього проекту закону.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Поправка 85 авторства Разумкова комітетом відхилена.

Ставлю цю поправку на голосування для її врахування. Прошу голосувати. «За» – 63.

Рішення не прийнято.

Я так розумію, завершальна поправка, Дмитре Олександровичу. Будь ласка, назвіть номер поправки.

РАЗУМКОВ Д.О. Поправка 87. Будь ласка, не кажіть, що це не є предметом регулювання. У вас була можливість врахувати, тим паче, коли вам треба, ви все враховуєте своїм комітетом, навіть якщо це відповідає або не відповідає закону.

Поправка стосується того, щоб фактично заборонити стягнення з наших захисників, окрім аліментів, всіх інших сплат. Чому? Коли людина сидить на еспешці, у неї фізично немає можливості збігати в банк і пояснити, чому вона щось не заплатила або заплатила, але це не дійшло до виконавчої служби або її майно, рахунки арештовані. Якщо ми про людяність, про нормальність, то ця поправка мала бути врахованою, тому що вона дозволяє військовослужбовцям виконувати ті функції, які вони виконують на фронті, а ви її просто відхилили. Ви сьогодні пропонуєте хлопцям з передової бігти до банку, щоб пояснити, чому вони...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету щодо поправки 87. Будь ласка.

БЕРЕЗІН М.Ю. Поправка 87 відхилена комітетом, бо вона не є предметом правового регулювання цього проекту закону.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, поправка 87 авторства Разумкова і колег комітетом відхилена. Позицію ви почули.

Ставлю на голосування поправку 87 для її врахування. Прошу голосувати. «За» – 55.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, зараз Дмитро Олександрович ще виступить до 5 хвилин замість всіх своїх поправок, які залишилися. Після цього голосуємо цей дуже важливий законопроект про військовослужбовців.

Прошу народних депутатів зайняти свої місця. За 5 хвилин ми голосуємо.

Будь ласка, Дмитре Олександровичу.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую. Руслане Олексійовичу, я зараз скажу про неправду. Інше слово має бути, але зупинимося на неправді. У мене єдине прохання до вас як до Голови Верховної Ради і до доповідача в кінці сказати, чи це так, чи не так.

Ви відхилили сьогодні поправки щодо ротації, демобілізації, щоб не блокували рахунки нашим захисникам, фактично зробили так, щоб їм було незручно воювати, не ввели додаткові відпустки, позабирали інші пільги, про які я сьогодні говорив, без можливості їх надати.

Паралельно з цим ви вчора законом Бондаренка забираєте виплати 15 мільйонів загиблим рятувальникам. Так? Ця поправка з'явилася в цьому законопроекті? Вона є предметом правового регулювання цього законопроекту чи ні? Тобто ви вчора із законопроекту, який розглядався в цьому залі, забираєте норму, закладаєте її в законопроект, який, м'яко кажучи, залишає бажати кращого, щоб його протягнути через зал. Ви забрали вчора, в день річниці повномасштабного вторгнення, виплати 15 мільйонів сім'ям тих хлопців, які рятують голіруч як на фронті з-під завалів, від пожежі, вогню, з-під уламків, під вибухами, дронами, щоб протягнути цей законопроект. Це відповідає предмету відання цього законопроекту? Вам не соромно, колеги? Чи я кажу неправду? Якщо це неправда, скажете в кінці, що я помиляюся, зробив щось не так, воно було в первинній версії цього проекту закону. А якщо ні, то вийдіть і скажіть, що ви не приймаєте нічого хорошого для наших захисників, тому що вам просто не хочеться робити ні демобілізації, ні ротації, ні додаткових термінів служби, ні виплат. Ви хороші норми закладаєте в цей законопроект, щоб просто його протягнути.

Що вчора, в річницю початку повномасштабного вторгнення, Верховній Раді заважало прийняти норму про виплати 15 мільйонів сім'ям загиблих хлопців і дівчат, наших рятувальників? Які так само герої, роблять іноді неймовірне, неможливе для того, щоб продовжували жити, виживати наші міста, рятують наших людей, наших дітей і роблять неможливе, щоб ми з вами продовжували існувати на цій землі, в нашій державі.

Дайте відповідь, будь ласка, на це запитання. У цей законопроект додалася норма про 15 мільйонів. Яким чином це відбулося і на основі якої норми Регламенту це з'явилося в цьому проекті закону?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я зараз дам слово представнику комітету. Він скаже, що він має сказати. Прошу народних депутатів зайняти свої місця.

Максиме Юрійовичу, до 1 хвилини – відповіді на ті запитання, які були поставлені, чи будь-які інші.

БЕРЕЗІН М.Ю. Шановні колеги, це дуже важливий законопроект. Прошу його підтримати, бо він стосується того, щоб врегулювати питання виплат 15 мільйонів сім'ям хлопців, які перебували і в полоні, і зникли безвісти.

Я дуже прошу сконсолідуватися і проголосувати за цей законопроект (*Шум у залі*).

Шановний Дмитре Олександровичу, не маніпулюйте, будь ласка, цим законопроектом. Він трохи про інше, про виплати 15 мільйонів родинам безвісти зниклих (*Шум у залі*).

Дякую. Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, прошу зайняти свої місця. Ми зараз будемо голосувати дуже важливий законопроект. Прошу підтримати цю важливу державницьку позицію щодо підтримки військовослужбовців.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо соціального захисту військовослужбовців базової військової служби, членів їх сімей та інших питань» ([№ 13646](#)) в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Олексію, сядьте, будь ласка. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 284.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Гетманцев Данило Олександрович – з процедури. Будь ласка.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О. Шановні колеги, дуже дякую за можливість висловитися і запропонувати дуже важливе рішення. Ми дуже багато говоримо про вади мобілізації, про порушення прав у процесі мобілізації. Однак поряд з цим у нас існує таке явище як віп-ухилянти. Я дуже вдячний залу, міністру Калмиковій за те, що одного з таких віп-ухилянтів ми з вами звільнили з військового кладовища, де він ховався від мобілізації. Його прізвище Петров. Це символ віп-ухилянства в нашій державі. Водночас сьогодні, перебуваючи в розшуку, він достатньо класно себе почуває. Він їздить Києвом, тобто абсолютно не ховається. Його чомусь не можуть знайти наші поліцейські. Хочу запросити міністра внутрішніх справ пана Клименка до Верховної Ради 10 березня, і почати наше засідання з запитання: як так виходить, що з одного боку, ми призиваємо людей з трьома дітьми та бронями, а з іншого боку, віп-ухилянтів поліція не помічає?

Дякую. Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, пропозиція зрозуміла.

Даниле Олександровичу, ставлю на голосування пропозицію так, як ви її озвучили. Прошу шановних депутатів голосувати.

«За» – 221.

Рішення прийнято.

Дякую.

Шановні колеги, хто у нас далі? Це всі виступатимуть з процедури, правильно я розумію?

Бакунець, потім – Цимбалюк і Рахманін. Я перепрошую, дуже поганий зір. Тільки з процедури, Павле Андрійовичу.

БАКУНЕЦЬ П.А. Дорогі колеги, пропоную поставити на голосування пропозицію про зміну черговості розгляду питань порядку денного та розгляд проекту закону [№ 14391](#) щодо вдосконалення процедур державного управління у галузі культури та культурної спадщини. Цим законопроектом корегується механізм припинення діяльності релігійних організацій.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, є пропозиція. Ви визначайтесь, голосувати чи ні. Я мушу поставити її на голосування.

Ставлю на голосування пропозицію Бакунца щодо зміни черговості розгляду питань порядку денного.

«За» – 123.

Рішення не прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

Цимбалюк Михайло Михайлович – з процедури. Будь ласка. Потім – Рахманін Сергій Іванович.

ЦИМБАЛЮК М.М. Шановний пане Голово, прошу доручити невідкладно підписати закон (проект [№ 13646](#)) у зв'язку з його актуальністю.

Дякую.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію Михайла Михайловича Цимбалюка доручити Голові Верховної Ради України невідкладно підписати прийнятий сьогодні Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо соціального захисту військовослужбовців

базової військової служби, членів їх сімей та інших питань» (№ 13646) та негайно направити його Президентові України. Прошу голосувати.

«За» – 263.

Рішення прийнято.

Веде засідання Голова Верховної Ради України

СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Михайле Михайловичу.

Рахманін Сергій Іванович. Будь ласка.

РАХМАНІН С.І., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Дякую, Руслане Олексійовичу. Пан Цимбалюк мене вже випередив, тому моя пропозиція вже не є актуальною. Але я хочу просто подякувати колегам за підтримку дуже важливого закону.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам, Сергію Івановичу. Дякую всім колегам, які також підтримали його.

Шановні колеги, наступне питання – проект Закону «Про внесення змін до Дисциплінарного статуту Збройних Сил України, Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України щодо вдосконалення механізмів забезпечення військової дисципліни, запобігання і протидії проявам дискримінації та сексуальним домаганням» ([№ 13037](#)).

Запрошую на трибуну Веніславського Федора Володимировича.

Шановні колеги, в мене попередня інформація, що ми голосуємо його одразу без обговорення. Ніхто не наполягає?

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Дисциплінарного статуту Збройних Сил України, Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України щодо вдосконалення механізмів забезпечення військової дисципліни, запобігання і протидії проявам дискримінації та сексуальним домаганням» (№ 13037) в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 276.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Вітаю, колеги! Вітаю тих, хто ініціював і підтримував цей закон.

Наступний проект закону... З процедури? Хто? Я не бачу.
Павлюк. Будь ласка.

ПАВЛЮК М.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Пане Голово, я як основний автор законопроекту [№ 13600](#), прошу зняти його сьогодні з розгляду і перейти до наступного законопроекту [№ 13631](#).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пропозиція зрозуміла? Пропонується зняти з розгляду проект закону № 13600. Для цього треба 226 голосів.

Ставлю на голосування пропозицію народного депутата Павлюка. Прошу голосувати.

«За» – 211.

Рішення не прийнято.

Батенко. Будь ласка. Після цього – Потураєв.

БАТЕНКО Т.І., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 123, Львівська область, самовисуванець). Шановний Руслане Олексійовичу, в силу того, що потенціал в залі у нас починає падати, я теж пропоную змінити порядок денний сьогоднішнього пленарного засідання і перейти до розгляду проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо вдосконалення процедур державного управління у галузі культури та культурної спадщини» ([№ 14391](#)).

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Тарасе Івановичу.

Ставлю на голосування пропозицію змінити черговість розгляду питань порядку денного та перейти до розгляду законопроекту № 14391. Це важливий проект закону в частині культури і культурної спадщини. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 225.

Рішення не прийнято.

Покажіть по фракціях і групах, будь ласка.

Колеги, займіть свої місця.

Ви щось хочете? Я не ставитиму цю пропозицію ще раз. Поставлю з якимись іншими змінами.

Потураєв Микита Русланович. Будь ласка.

ПОТУРАЄВ М.Р., голова Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановний Руслане Олексійовичу, бачу, потенціал залу кудись зник. Тому пропоную проголосувати за те, щоб прибрати сьогодні з порядку денного законопроект № 14391. Немає голосів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію Потураєва про виключення законопроекту № 14391 з порядку денного пленарного засідання Верховної Ради України 25 лютого 2026 року. Прошу голосувати.

«За» – 158.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, вибачте, мусимо розглядати законопроект. Але розглядатимемо і проект закону [№ 13600](#) (*Шум у залі*).

Давайте, може, Олександр Сергійович внесе ще одну процедурну пропозицію?

Шановні колеги, займіть свої місця. Ви ж бачите, люди б'ються за свої законопроекти. Давайте допоможемо їм, принаймні, зберегти їх.

Олександр Сергійович Бакумов. Будь ласка.

БАКУМОВ О.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 173, Харківська область, політична партія «Слуга народу»). Шановний пане Голово! Шановні колеги! Пропоную зараз не розглядати законопроект № 13600. Ми вже намагалися це проголосувати, але вношу пропозицію вдруге не розглядати це питання, зняти його з розгляду і відповідно до раніше сформованого порядку денного перейти до питань, які включені до сьогоднішнього розгляду. Тобто не розглядати законопроект № 13600 і перейти до розгляду проекту закону [№ 13631](#). Прошу поставити цю пропозицію на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ця пропозиція вже голосувалася.

Можна я внесу пропозицію? Я бачу, ще Мамка хоче виступити, так?

Вельмишановні колеги, у мене така пропозиція. Вона буде трохи різнитися від інших. Пропоную зараз змінити черговість розгляду питань порядку денного. Я так розумію, першим пропонують розглянути проект закону № 14391, потім – законопроекти № 10157, № 13631, № 13600.

Ставлю на голосування цю пропозицію, яка буде, мабуть, остання (*Шум у залі*). Прошу голосувати.

«За» – 221.

Рішення не прийнято.

Мамка – з процедури. Це остання пропозиція, і починаємо розгляд проекту закону № 13600 (*Шум у залі*). Ну щось провалиться, щось не провалиться.

МАМКА Г.М., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановні колеги, якщо пішла така п'янка, хотів би вас...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я не знаю, цього в нас немає, Григорію Миколайовичу.

МАМКА Г.М. Тільки у нас, у Верховній Раді, немає визначення в Регламенті, що це за процедура підняття, зміни і таке інше. Те, що узгоджено на засіданні Погоджувальної ради... Ми вже два дні сидімо в таких здорових чи нездорових ініціативах? Скільки можна?

Шановні колеги, хочу звернути увагу на законопроект [№ 12439](#). Він свідомо не розглядається на засіданні Погоджувальної ради. Це законопроект про захист бізнесу, де визначаються критерії, розглянутий комітетом у другому читанні. Прошу поставити на голосування цю ініціативу і кнопкою «за» доручити Верховній Раді розглянути в залі цей законопроект, щоб поставити крапку. Прокурор двічі не з'явився – суд розглядає, обшуки обмежуємо, невідкладні проведення, не за всіма статтями обмежуємо...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, я не все почув, але ставлю на голосування пропозицію Григорія Миколайовича так, як він сказав. Прошу голосувати (*Шум у залі*).

«За» – 203.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, наступне питання – проект Закону «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України та Повітряного кодексу України щодо посилення відповідальності за правопорушення в галузі цивільної авіації після припинення або скасування воєнного стану в Україні» ([№ 13600](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього проекту закону за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 184.

Рішення прийнято.

Запрошую для доповіді щодо цього законопроекту народного депутата Павлюка Максима Васильовича. Будь ласка, до 2 хвилин.

ПАВЛЮК М.В. Вітаю, шановні колеги! Сьогодні вашій увазі пропонується проект Закону «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України та Повітряного кодексу України щодо посилення відповідальності за правопорушення у галузі цивільної авіації після припинення або скасування воєнного стану в Україні» (№ 13600). Він напряду пов'язаний зі специфікою сучасної війни, яка засвідчила, що обидві сторони досить активно використовують БПЛА. Велика кількість населення, не тільки військовослужбовці, а й цивільні, пройшли курси керування БПЛА різного типу. Прикладом таких курсів є відомий всім проект «Народний дрон», в межах якого українці можуть навчитися у домашніх умовах створювати FPV-дрони.

На сьогодні на пошукових сайтах майорить безліч посилань про проходження курсів створення та керування дронами, як на платній, так і безоплатній основі. Варто наголосити, що застосування безпілотних літальних апаратів дедалі частіше пов'язується з учиненням правопорушень, у тому числі кримінальних, наслідком яких є заподіяння шкоди життю та здоров'ю осіб.

Відповідно запропоновані комплексні законодавчі зміни в даному законопроекті передбачають: обов'язкову реєстрацію БПЛА та внесення їх до Державного реєстру повітряних суден; державний облік дронів, у тому числі у підрозділах Національної поліції; унормування правил польотів, зокрема ідентифікацію користувачів, та вимоги до документів, що надають право на польоти; адміністративну відповідальність за експлуатацію незареєстрованих дронів; кримінальну відповідальність, якщо такі порушення спричинять шкоду людям або значні матеріальні збитки.

Потрібно зазначити, що під час розроблення даного законопроекту за основу взято досвід Сполучених Штатів Америки, так як із зростанням популярності БПЛА Федеральне управління цивільної авіації та органи влади США постійно працюють над тим, щоб зробити...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Запрошую до слова Іонушаса Сергія Костянтинівича як співдоповідача. Будь ласка.

ІОНУШАС С.К., голова Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Законопроект № 13600 покликаний врегулювати те, що не врегульовано законом, але не зараз,

а після закінчення воєнного стану. Ми розуміємо, що дрони можуть не лише боронити нашу державу, а й використовуватися в інших кримінальних цілях. Для того, щоб цього не сталося, разом з колегами Комітет з питань правоохоронної діяльності напрацював законопроект, яким передбачається реєстр дронів. Але, шановні колеги, цей законопроект повністю відповідає директиві Європейського Союзу щодо регулювання і внесення цих дронів. Він покликаний врегулювати це питання не зараз, а після закінчення воєнного стану, передбачає адміністративну відповідальність за порушення цього порядку. Ми бачимо випадки, коли дрони, на жаль, вже починають використовуватися не так, як повинні використовуватися під час дії воєнного стану.

Шановні колеги! Комітет з питань правоохоронної діяльності пропонує прийняти його в першому читанні за основу із застосуванням частин першої, другої статті 116 Регламенту Верховної Ради України. Колеги, ми розуміємо, що це питання непросте, бачимо, скільки голосувань сьогодні відбувалося. Тому комітет прийняв рішення продовжити наполовину строк внесення поправок і пропозицій суб'єктів права законодавчої ініціативи. Я буду вас просити його підтримати за основу, а якщо ні, відправити на повторне перше читання.

Дякую. З повагою.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Прошу фракції і групи записатися на виступи в обговоренні цього проекту закону: два – за, два – проти.

Володимир Михайлович В'ятрович, фракція «Європейська солідарність».

В'ЯТРОВИЧ В.М., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Софії Федині.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Софія Романівна Федина.

ФЕДИНА С.Р. У вас немає ні часу, ні бажання виділити 100 додаткових мільярдів на потреби сил оборони України. У вас немає ні часу, ні бажання говорити про індексацію і підвищення зарплат нашим військовослужбовцям. У вас не вистачає ні часу, ні бажання, ні ресурсу, щоб заборони транзит московської нафти територією України, завдяки чому московська федерація щороку отримує понад 7 мільярдів доларів, щоб вбивати українців – військовослужбовців і цивільних. У вас немає ні часу, ні бажання розібратися з телеграмом, через який відбувається вербовка і вбивство наших громадян. Але у вас є час і бажання під час воєнного стану забороняти дрони.

Я розумію, що після завершення війни це буде актуальним питанням, але, товариство, все-таки треба ставити якусь пріоритетність. Нам треба війну

вигравати, забезпечувати армію і давати ресурс. Але сьогодні основну масу дронів постачає і ремонтує хто? Волонтери. НРК постачає і ремонтує хто? Волонтери.

До речі, у Верховної Ради немає ні часу, ні бажання, щоб зняти оподаткування на постачання запчастин до наземних роботизованих комплексів, які сьогодні критично важливі в роботі наших захисників. Нам треба домогтися відповідальності тих, хто заробляє на крові, крадучи у Збройних Сил України. Але у вас немає на це ні часу, ні бажання, бо це ваші друзі і це колеги Президента. Думайте, і ви будете за це...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Цимбалюк Михайло Михайлович, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, проект закону є справді важливим. Наша фракція підтримує ідею: після завершення воєнного стану регулювати купівлю, використання безпілотних літальних апаратів, бо справді це буде виклик, але й майбутнє використання буде частиною чистого бізнесу щодо охоронних структур, промисловості і контролю (природоохоронного тощо).

Нас насторожує ідея самого механізму регулювання. Це найбільша проблема, бо йдеться про безпеку майбутніх польотів малої, великої авіації. Це безпека і правоохоронців. Ми розуміємо, чому вони також підтримують цей законопроект, бо це безпека громадян. Але давайте уважно підійдемо до механізму самого регулювання, тому що не можна просто ставити на облік, потім плати за облік, курси, якщо ти їх не пройшов, а далі механізм і відповідальність, якщо ти щось порушив.

Через те ми пропонуємо повернути законопроект автору на доопрацювання, поспілкуватися з представниками військових структур, також попрацювати з Комітетом з питань транспорту та інфраструктури, бо це і Повітряний кодекс, і інші речі. Шановні колеги, закон має вступити в дію через пів року після завершення воєнного стану. Ми маємо час вчасно підготувати і прийняти ґрунтовний законопроект, який регулюватиме, сприятиме і забезпечить справжню безпеку.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Від фракції «Слуга народу» до слова запрошується Божков Олександр Валерійович.

БОЖКОВ О.В., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Бакумову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Сергійович Бакумов. Будь ласка.

БАКУМОВ О.С. Дякую. Шановний пане Голово! Шановні народні депутати України! Я вважаю, що вказаний законопроект є актуальним. Ми маємо думати про те, в яких умовах житиме завтра українське суспільство, коли з великими сподіваннями дивимосся у майбутнє і говоримо про мирний час.

Яким чином безпілотники, які на сьогодні стали дуже потужною зброєю, можуть потенційно бути використані всередині країни за цивільного мирного часу. Безпілотні літальні апарати створюють небезпеку в цілому як для українського суспільства, так і для дітей, які ідуть до школи, дитячого садочку. Вони створюють величезну небезпеку для цивільної авіації, якщо польоти будуть поновлені.

Цим законопроектом ми пропонуємо Верховній Раді внести зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України. Якщо ми говоримо, що відповідне використання безпілотника може призвести до тяжких наслідків, загибелі людей, нанести відповідну серйозну матеріальну шкоду, якщо ми говоримо про необхідність здійснення обліку безпілотників, а його не буде здійснювати Міністерство внутрішніх справ чи Національна поліція, то маємо говорити про спеціалізовані органи інфраструктури, про Державіаслужбу, яка здійснює облік цивільних повітряних суден, у тому числі безпілотників.

Тому, шановні колеги, я вважаю, ми маємо розпочати цю дискусію. Зараз ми обговоримо про прийняття цього законопроекту за основу, і у нас є потенційна можливість подати до другого читання всі поправки до проекту закону. Але діалог щодо того, а як ми з вами будемо вирішувати ці питання і долати ризики, ми зобов'язані розпочати зараз.

Прошу, якщо у нас є сьогодні потенціал, підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бабенко передає слово Арешонкову. Потім ще виступатимуть Рудик і Юрченко.

АРЕШОНКОВ В.Ю., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 64, Житомирська область, самовисуванець). Дякую. Шановний пане Голово! Шановні колеги! Безперечно, законопроект є надзвичайно важливим, тому що тема, яку законодавці намагаються врегулювати, сьогодні є актуальною, але вона в кратні рази буде важливішою тоді, коли ми будемо закінчувати війну, після воєнного стану. Ви ж розумієте кількість тих технічних засобів, яка буде у населення. Якщо ми говоримо про зброю, тоді треба врегулювати питання щодо зберігання, придбання, використання і таке інше. Це саме стосується і безпілотних літальних апаратів та систем.

Тому законопроект потрібно приймати в першому читанні. Навколо нього ще до моменту розгляду вже багато міфів про те, що, скажімо, Національна

поліція хоче забрати на себе якісь функції контролю, видачі якихось дозволів. Послухайте уважно, колеги, там немає цього. Кожен виконуватиме свої функції, функції Національної поліції – здійснювати контроль і нагляд за тим, щоб використовувалися ці апарати у відповідності із чинними нормами і нормативами. Більше ніхто нікому нічого не планує передавати.

Тому я пропоную зосередитися, прийняти законопроект у першому читанні. Були пропозиції відправити авторам на доопрацювання, але ми попрацюємо над ним, тому що законопроект є надзвичайно важливим.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Ярославович Рудик, потім – Олександр Миколайович Юрченко, і будемо голосувати.

Будь ласка, Сергію Ярославовичу.

РУДИК С.Я., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (одномандатний виборчий округ № 198, Черкаська область, самовисуванець).* Шановні колеги! Звертаюся до тих, хто думає, що Україна вже завтра-післязавтра вийде на кордони 1991 року, що ми відновимо нашу територіальну цілісність і переможемо. Я хочу сказати про своєчасність законопроектів, які ви реєструєте в парламенті. Ми далеко ще не перемагаємо на фронті, панове. Цей законопроект про облік засобів РЕБ, дронів для цивільного життя буде дуже актуальний після закінчення режиму воєнного стану. Зараз зосереджуйтеся на тому, щоб наблизити перемогу і закінчення війни. Перестаньте спамити, перестаньте думати про те, що можливо не настане. Так, голосуємо за це, але тільки в першому читанні, і думаємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрченко, а потім – Сірко. Будь ласка.

ЮРЧЕНКО О.М. Колеги, сьогодні безпілотні літальні апарати стали насправді частиною суспільства, як у сільськогосподарському плані, так і в бізнесі, логістиці, у всьому. Але, друзі, не забувайте, що це лівові частка всіх вражень на фронті. Безпілотні літальні апарати насправді є найнебезпечнішою складовою. Після закінчення воєнного стану це буде надзвичайно великою загрозою. Облік для цього абсолютно потрібен. Я просив би врахувати гідні пропозиції транспортного комітету для того, щоб об'єднати їх і зробити законопроект сильнішим. Але чи ця ініціатива потрібна? І, звичайно, все, що може відбуватися страшно, може відбуватися безпосередньо за участі безпілотних літальних апаратів. Ми просто не розуміємо, наскільки це страшна річ. Облік обов'язково потрібен.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Завершальний виступ – Сірко.

Юліє Леонідівно, будь ласка.

СІРКО Ю.Л. Фракція «Голос». Шановні колеги, зараз час зосередитися на виробництві дронів, їх фінансуванні і спрямуванні для ЗСУ. Облік від 250 грам – це дитячі дрони, які у світі ніхто не обліковує, їх декларують. Шановні колеги, давайте перестанемо займатися тим, чим ми тут займаємося. Є євродиректива, яка чітко визначає реєстрацію, облік, декларування дронів. Тому давайте не придумувати велосипед, а імплементуємо євродирективу.

Автору треба трохи більше попрацювати. Зосередимося на виробництві.
Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ми завершили обговорення цього проекту закону. Переходимо до прийняття рішення.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України та Повітряного кодексу України щодо посилення відповідальності за правопорушення в галузі цивільної авіації після припинення або скасування воєнного стану в Україні» ([№ 13600](#)) за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 174.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про направлення проекту закону № 13600 на повторне перше читання. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 194.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про повернення законопроекту № 13600 суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання. Нехай попрацюють. Прошу голосувати.

«За» – 199.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, якщо ми не можемо обговорити, яке всенародне обговорення. Дякую. Законопроект відхилено.

Шановні колеги, розгляд питань порядку денного на сьогодні завершено. Дякую всім за роботу. Зараз я оголошую перерву в нашому пленарному засіданні. Продовжуємо наполегливо працювати на благо України.

Слава Україні!